

KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK NIEZALEŻNY

Rok założenia 1840

nr 194 (13228)

Sobota, 4 października 1997 r.

cena 1Lt

Rewaloryzacja oszczędności mieszkańców

W Litewskim Banku Oszczędnościowym dla mieszkańców, którzy w bankach państwowych od roku 1991 posiadali oszczędności, będą otwierane rewaloryzowane konta, informuje ELTA.

Przyjęta przez rząd uchwała przewiduje również rekompensatę wpłat z tytułu umów ubezpieczeniowych, byłych obligacji ZSRR z 1982 roku, środków rolników za sprzedane państwu płody rolne oraz inne rewaloryzowane środki mieszkańców.

Głównym źródłem środków na rewaloryzację oszczędności jest majątek państwowy, przekazywany Funduszowi Rewaloryzacji Państwowego Majątku i Oszczędności Mieszkańców. Oświadczenie służby prasowej rządu głosi, że odzyskane przez mieszkańców przywłaszczono przez byłe władze sowieckie środki zwiększają zasoby kredytowe banków, przy

czym wykorzystane one zostaną w gospodarce kraju oraz do tworzenia nowych miejsc pracy. Trzecią część środków prywatyzacyjnych zamierza się przeznaczyć na sfinansowanie programu rozwoju przedsiębiorczości.

Mieszkańcy w sprawie otwarcia rewaloryzowanego od 15 października konta mogą się zwracać do instytucji Litewskiego Banku Oszczędnościowego, w której wcześniej posiadali przynajmniej jedno konto. Suma rewaloryzowanych oszczędności według podania o ustalonym wzorze zostanie przelana na rewaloryzowane konto właściciela.

Po otwarciu rewaloryzowanych kont, ich właściciele będą mogli swobodnie dysponować przelanymi środkami po dacie ustalonej przez rząd. W przypadku śmierci bądź pożaru ze środków włądy będzie można skorzystać już od 1 stycznia roku przyszłego.

Z okazji 75-lecia Banku Litewskiego i lita

W piątek w wileńskim hotelu „Szarunas” rozpoczęła się międzynarodowa konferencja naukowa „Zmieniająca się rola banków centralnych w Europie”, poświęcona 75-leciu Banku Litewskiego i lita, informuje ELTA.

Przybyli na nią członkowie Zarządu Banku Litewskiego, naukowcy, posłowie na Sejm, kierownicy banków komercyjnych, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, kierownicy i pracownicy banków centralnych z wielu krajów ościennych oraz międzynarodowych instytucji finansowych.

Prezydent Algirdas Brazauskas, który zainaugurował konferencję i pozdrowił jej uczestników, oświadczył, że Litwa byłaby bardzo rada, gdyby wkroczyły tu solidne banki międzynarodowe.

Przewodniczącą Zarządu Banku Litewskiego Reinoldijus Szarkinas

wręczył ufundowaną w roku 1990 nagrodę im. Władasa Jungutisa profesorowi Alfonsovi Zilenasowi za monografię „Podstawa finansowa Wielkiego Księstwa Litewskiego”.

Premier Republiki Litewskiej Gediminas Vagnorius, który jako pierwszy wygłosił przemówienie na posiedzeniu porannym konferencji, dokonał przeglądu problemów i perspektyw rozwoju gospodarczego Litwy. G. Vagnorius oświadczył, że Bank Litewski jest i powinien być instytucją niezależną, a jednocześnie odnotował, że bank centralny nie może się stronić od interesów państwa. Zarówno bank centralny, jak i rząd oraz parlament muszą interesować się same cele ostateczne - rozwój gospodarki kraju, umacnianie instytucji finansowych.

Premier z okazji jubileuszu życzył kierownictwu Banku Litewskiego powodzenia w jego działalności.

Narodowcy potępiają

Rada Miejska Druskienik postanowiła uwiecznić pamięć J. Piłsudskiego

Litewski Związek Narodowców (LZN) potępił decyzję Rady Miejskiej Druskienik o uwiecznieniu w tym uzdrowisku pamięci marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Protestuje też przeciwko próśbom, aby w sanatoriach druskienickich informacja i wskazówki lekarskie podawane były nie tylko w języku litewskim, ale też polskim.

W przekazanym wczoraj agencji ELTA oświadczeniu LZN zażądał od

wolań przyjętej 25 lipca przez Radę Miejską Druskienik decyzji o uwiecznieniu w uzdrowisku pamięci J. Piłsudskiego.

„Wiadomo, że mimo umowy suwalskiej, 9 października 1920 roku armia polska wtargnęła na Litwę i zagarnęła trzecią część jej terytorium oraz stolicę Wilno. Tę agresję pobjęła w owym czasie przywódca Polski J. Piłsudski” - przypomina oświadczenie. (Dokończenie na str. 2.)

Nowiny wileńskie

„Sprzątanie świata”

Do tej światowej akcji, zainicjowanej w Australii w roku 1989 roku, przed trzema laty włączyło się nasze miasto. Tradycyjnie w tym dniu oczyszczane są parki, podwórza, ulice. Przypomnieć należy, że w pierwszej akcji w Australii wzię-

ło udział około 70 tysięcy ludzi, którzy zebrali ponad 5 tysięcy ton śmieci. Oczywiście zakres prac, jeżeli chodzi o Wilno, jest skromniejszy, ale cieszy, że wilmianie popierają czynne akcje, która jutro i pojutrze przebiegać będzie w stolicy Litwy.

(Dokończenie na str. 2.)

Kurs intensywnej nauki jęz. litewskiego

Zwracać się: Dom Nauczyciela, gab. 218 w godz. 17-19,

(Zam. 1098)

Przewidziano posiedzenie założycielskie połączonego komitetu parlamentarnego Unii Europejskiej i Litwy

Na poniedziałek w Sejmie przewidziano posiedzenie założycielskie połączonego komitetu parlamentarnego Unii Europejskiej i Litwy, informuje ELTA.

Należy oczekiwać, że powołanie tej instytucji przyspieszy proces stowarzyszenia Litwy z UE. W ten sposób Sejm litewski i Parlament Europejski wyrażą wolę zintensyfikowania dialogu politycznego.

Na posiedzeniu założycielskim komitetu przemówienia wygłoszą przewodniczący Sejmu Vytautas Landsbergis, premier Gediminas Vagnorius, minister spraw zagranicznych Algirdas Saudargas. Przewidziane są również przemówienia przedstawiciela Urzędu Prezydenta Rady Europy ambasadora Thomasa Townleya Macana, przedstawiciela Komitetu Spraw Zagranicznych Europarlamentu na Litwie Frode Kristoffersena. Posiedzenie założycielskie połączonego komitetu parlamentarnego Unii Europejskiej i Litwy przewodniczyć będą Niels Sindal oraz pierwszy wiceprzewodni-

czący Sejmu Andrius Kubilius.

8 października po spotkaniu z prezydentem Litwy Algirdasem Brazauskasem odbędzie się konferencja prasowa przewodniczących połączonego komitetu parlamentarnego UE i Litwy.

Połączony komitet parlamentarny utworzony zostanie przed wejściem w życie umowy europejskiej. Parlament Europejski i Sejm litewski ratyfikowały umowę europejską, tym samym zatwierdzając ustalenie o powołaniu tego komitetu. Gdy umowa wejdzie w życie, połączony komitet parlamentarny stanie się komitetem parlamentarnym Stowarzyszenia i będzie pełnił w nim przewidziane funkcje.

Niels Sindal w liście do przewodniczącego Sejmu Vytautasa Landsbergisa nadmieniał, że podobna sytuacja istniała podczas tworzenia połączonego komitetu parlamentarnego Unii Europejskiej i Polski. Został on powołany jeszcze przed ostatecznym zakończeniem procedury ratyfikowania w państwach członkowskich UE. (Dokończenie na str. 2.)

POLSKIE LINIE LOTNICZE - POLISH AIRLINES

Dogodne połączenia z Wilna

przez Warszawę do:

Aten,
New York,
Chicago,
Los Angeles,
Pekin,
Istambuł,
Tel Awiwu.

Produkcja żaluzji
Sprzęt oświetleniowy

Tel. 63-37-02, fax 26-10-36

Vytienio 20, Wilno

Fot. Marian Paluszkievicz

Z okazji 180 rocznicy Towarzystwa Filomatów

Utalentowani i patriotyczni - o nich mówiono w Muzeum Adama Mickiewicza

Józef Jeżowski, Tomasz Zan, Jan Czezoct, Onufry Pietraszkiewicz, Jan Sobolewski, Franciszek Malewski, inni, i oczywiście, Adam Mickiewicz - ideologiczny przywódca tej patriotycznej młodzieży, w której osobie w owych latach znalazła potwierdzenie teoria utalentowanych ludzi z rubieży, ze styku kultur...Nazwiska te powtarzały się wielokrotnie podczas kolejnego spotkania w Mieszkanu-Muzeum Wieszca przy zaułku Bernardyńskim 11 w Wilnie. Zainicjowane zostało przez dyrek-

tor Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego, wiceprzewodniczącą powołanego tam Komitetu Obchodów 200 Rocznicy Urodzin Adama Mickiewicza panią Birute Butkeviciene i zgromadziło osoby, będące „z Mickiewiczem na Ty” oraz epoką, w której żył i tworzył.

Nie po raz pierwszy podobne imprezy odbywają się „u Rimantasa” (przy kustosza Szaliny, opiekuna, na jakiego od lat czekała skromna placówka). Tym razem - okazja szczególna - 180 rocznica powstania To-

warzystwa Filomatów (gr. philomates - miłośnik nauki) - tajnego stowarzyszenia patriotycznego młodzieży wileńskiej. Przeciwno niemu, oraz innym tajnym związkom młodzieży polskiej na Litwie, w 1823 roku Nowosilcow wszczął wielki proces polityczny. Wyrokiem z 7 sierpnia 1824 roku skazano 20 najwybitniejszych filomatów i filarotów (miłośnicy enoty) na zesłanie w głąb Rosji „za szerezenie nierozsądnego nacjonalizmu przez pośrednictwo nauki”.

(Dokończenie na str. 2.)

KURIEREM

• Dzisiaj w południe w Auksztockim Parku Narodowym, na grodzisku Ginuczai (rejon ignaliński) ponownie zasady się dał prezydenta Litwy okresu międzywojennego Antanasa Smetony i odsłonięcia tablicy pamiątkowej.

W ceremonii poświęcenia debu i odsłonięcia tablicy pamiątkowej weźmą udział prezydent Litwy Algirdas Brazauskas, prezydenci do stanowiska przywódcy państwa, znani działacze społeczni.

W tym samym dniu uczeni się też pamięć poległych i zesłanych patriotów Ziemi Ignalińskiej, w kościele w Paluście natomiast wyświęcony zostanie sztandar ignaliński narodowców.

• O problemach pracy parlamentarnej, kulturze debaty politycznej, tworzeniu image polityków dyskutowano na rozpoczęciu w czwartek trzynastym seminarium w Sejmie „Podstawą demokracji - praca parlamentarna.”

To seminarium zorganizowane zostało przez Instytut Litwa - Europa, którego kierowniczką jest posłanka na Sejm Kazimiera Prunskiene, oraz trzy organizacje niemieckie: Towarzystwo Kontaktoz Zagranicznych Nadrenii Północnej - Westfalii (Dortmund), Centrum Polityczno-Naukowe Hesji (Wiesbaden), Forum Pro-Balka (Hamburg).

W seminarium uczestniczą posłowie na Sejm, doradcy, goście z zagranicy.

• Ambasadorem Litwy w Turcji prezydent Algirdas Brazauskas mianował Halinę Kobeckaitę. Inym swym dekretem prezydent Litwy odwołał H.Kobeckaitę ze stanowiska ambasadora w Tallinnie. Zastąpi ją tu dotychczasowa kierowniczka d'affaires ad interim w Austrii Rimantas Tonkunas.

Jednocześnie rezydujący w Pradze 68-letni Jurgis Bredikis odwołany został ze stanowiska ambasadora Litwy w Republice Turckiej, które zajmował od września 1995 r. Były minister zdrowia interesy naszego państwa nadal reprezentować będzie w Czechach i na Węgrzech.

• Rozpoczęto druk nowej serii znaczków pocztowych „Z historii poczty litewskiej”. Pierwszy znaczek pocztowy tej ciągłej serii trafi do obiegu dzisiaj, w związku z czym na Poczcie Głównej powiatu wileńskiego korespondencja będzie stemplowana specjalnym datownikiem pierwszego dnia.

Pierwszy znaczek pocztowy nowej serii przedstawia faksymile jednego ze słynnych listów Wielkiego Księcia Litewskiego Giedymina. Te pisane w wieku XIV i wysłane do miast europejskich listy zwane są przez historyków załączkami litewskiej poczty dyplomatycznej.

• Litewsko-fińska umowa o ruchu bezwizowym wejdzie w życie za miesiąc - od 2 listopada. Ta data stała się znana po tym, gdy w piątek dyplomaci fińscy wręczyli w Ministerstwo Spraw Zagranicznych Litwy notę, informującą o wykonaniu swych zobowiązań przez ten kraj północnoeuropejski.

Finlandia jest jedynym państwem skandynawskim, do którego obywatele Litwy dotychczas nie mogą się udawać bez wizy. Umowy ze Szwecją i Islandią weszły w życie tej wiosny, a do Norwegii i Danii bez wiz jedździ możemy już od kilku lat.

Utalentowani i patriotyczni - o nich mówiono w Muzeum Adama Mickiewicza

(Dokończenie ze str. 1)

Wilno ożywa lat, liczne stowarzyszenia młodzieży Uniwersytetu Wileńskiego, słynącego jako najważniejsze centrum naukowe tej części Europy. Filomaci - Mickiewicz, Pietraszkiewicz, Zan, Czeczot - ich fascynacja Litwą, o tym mówili Rimantas Szala i prof. historyk Algis Kasperavicius. Pani Birute Butkeviciene zaprasza wszystkich zainteresowanych do zapoznania się z uporządkowaną korespondencją filomatów oraz pieśniami zebranymi przez Czeczota, znajdującymi się w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej. Fundusz ten liczy 147 jednostek. Rzeźbiarz Bronius Vysniauskas nawiązuje do sprawy wystawienia w Soleczniku pomnika Adama Mickiewicza. Miasteczko i okolice często odwiedzał Poeta. Do niedawna głośno było o temat pomnika. W Solecznikach zawiązał się nawet Społeczny Komitet

jego budowy. Wsparcie finansowe obiecywały różne instytucje RP. 50 tys. litów wysygnowano na ten cel przez Min. Kultury RL kwestii nie odnośnie. Konstul Generalny RP w Wilnie Waldemar Lipka-Chudzik - wielki przyjaciel wileńskiego muzeum Mickiewicza, zair do niedługo - niedługo dowody zainteresowania tą placówką (przepradzono jej remont, uzupełniono wyposażenie, są dalsze plany), obiecuje, że w miarę możliwości zainteresuje się sprawą pomnika w Solecznikach. Przybył na spotkanie z niedawno mianowanym wicekonsulem Waldemarem Mularczykiem. Jest więc nadzieja, że w jego osobie Muzeum znajdzie jeszcze jednego sympatyka.

Nijole Sisaite, pracowniczka działu bibliografii Biblioteki Adama Mickiewicza opowiada o mickiewiczianach zgromadzonych w tej placówce, o planowanym zaproszeniu wszyst-

kich twórców litewskich, mających związek z imieniem Mickiewicza. O konieczności wydania dzieł wszystkich Poety w języku litewskim przypomina prof. Viktorija Daujotyte-Pakeriene. Jerzy Surwiło z „K.W.” - o przywróceniu dawnego wizerunku wileńskiego. Jest Filarecka, od niedawna Cicha nosi imię Lelewela. Na temat natomiast ulicy Zana na Zwierzynicu, której dano imię Mickiewicza. Mówi o konieczności uporządkowania na Rossie kwatery wielce zasłużonej dla Wilna rodziny Pietraszkiewiczów, z grobem Onufrego Pietraszkiewicza, który uratował Archiwum Filomatów. W kwaterze tej skromniutki nagrobek kryje szkatkę doczesne ostatniej z rodu, o której Józef Kallenbach - wydawca Archiwum Filomatów we wstepie do „Nieznanych pism Adama Mickiewicza” (Kraków 1910) pisał: „Współpracownica dziełna w porządkowaniu i katalogowaniu Archi-

wum Filomatów była córką śp. Dra Jana Pietraszkiewicza, panna Stanisława Pietraszkiewicza. Ona też, dokonawszy pracy Ojca swego, mogła w zupelnym porządku oddać mił teki Archiwum, które jako delegat Akademii Umiejętności z Wilna do Krakowa przywiezł”. Panna Stanisława po ostatniej wojnie uczyła polskiego polskie dzieci w polskiej szkole na Antokolu...

...Krótka chwila wspólnego pobytu pod pomnikiem Wieszcza. Wianzkę kwiatów składa Apolonia Skakowska z Centrum Kultury Polskiej na Litwie. W muzeum białe lilie jako hold pamięci o filomatach u stóp rzeźby mickiewiczowskiej składa prof. Uniwersytetu Wileńskiego Viktorija Daujotyte-Pakeriene...

Halina JOTKIALLO

Przewidziano posiedzenie

założycielskie połączonego komitetu parlamentarnego Unii Europejskiej i Litwy

(Dokończenie ze str. 1)

25 września powołana została delegacja Sejmu Litewskiego do połączonego komitetu parlamentarnego Unii Europejskiej i Litwy. Na jej czele stanął pierwszy zastępca przewodniczącego Sejmu Andrius Kubilius. Na zastępów zatwierdzeni zostali członkowie frakcji LDPP Justinas Karosas oraz członek frakcji Związku Ojczyzny (konserwatystów litewskich) Antanas Razcas. Ta delegacja liczy 12 parlamentarzystów - członków rzeczywistych i 9 ich zastępów.

Rada Miejska Drusienik postanowiła uwiecznić pamięć J. Piłsudskiego

(Dokończenie ze str. 1)

Dlatego też narodowy są zaskoczeni ślepotą historyczną i polityczną Rady Drusienickiej, która doprowadziła do oddawania czci okupantom. W oświadczeniu stwierdza się, że „ustępstwa Sejmowi i kierownictwa Ministerstwa Spraw Zagranicznych Litwy wobec interesów Polski na Litwie zachęciły wypożyczających i kurujących się w Drusienikach obywateli Polski do żądania podawania w sanatoriach informacji i wskazówek lekarskich nie tylko w języku litewskim ale też w polskim”. Narodowiec twierdzą, że z taką prośbą do samorządu Drusienik zwracał się też konsul Polski w Wilnie. Żądanie wprowadzenia dwujęzyczności w uzdrowisku koliduje z Ustawą o języku urzędowym. Takie żądanie powinno być bezwarunkowo odrzucone oraz potraktowane jako bezprawna ingerencja w sprawy obcego państwa” - głosi oświadczenie.

Zatrudnię...

Kawiarnia „Alina” zatrudni kelnerkę. Tel. 22-50-38. Oddział krawieckiej zatrudni krawcowe. Tel. 76-88-35. Firma zatrudni sekretarza-referenta, dobrze znającego język angielski i obsługującego z komputerem. Tel. 22-15-19. Firma zatrudni blacharza i ślusarza, znającego się na blacharstwie. Tel. 76-03-26, 70-05-31.

Poszukują pracy

23-letni mężczyzna poszukuje dowolnej pracy. Tel. 46-76-37.

Kronika policyjna

Jak podaje dział Sztabu Informacji MSW RL, 2 października w kraju zanotowano: 3 obrażenia ciała, 1 gwałt, 18 chuligańskich ekscesów, 9 rabunków, 153 kradzieże. Skradziono 23 samochody, znaleziono - 8. Zanotowano 18 wypadków drogowych i 10 pożarów. Znalezione zwłoki 7 osób. Zatrzymano 39 podejrzanych o popalenie przestępstw.

Rabunki

2 października około godz. 4 na stacji autobusowej w Kownie do S. (ur. 1975) poszedł dwaj mężczyźni, którzy przedstawili się jako funkcjonariusze policji. Następnie zaprowadzili go do parku Ramybes, gdzie do „policjantów” dołączył jeszcze jeden mężczyzna. Rabusie pobili S. oraz zabrali 50 Lt, buty, klucze i dokumenty. Straty - 350 Lt.

XXX

2 października około godz. 1 w Kiejdanach, do mieszkańca Gh. (ur.1976) znajdującego się przy ul. Mindaugo wdarli się trzej zamaskowani mężczyźni i, grając przedmiotem podobnym do pistoletu związali gospodarzowi ręce, skoczem zakleili usta i zamknęli w ubikacji. Z mieszkania skradziono 1800 USD.

XXX

2 października około godz. 15 w

windzie domu, znajdującego się przy ul. Ukmerges w Wilnie dwaj młodzi mężczyźni pobili L. (ur. 1949). Zabrali także torbę, w której było 50 Lt i 200 USD.

Kradzież

2 października w Poniewieżu z przyczepy samochodu „Laz”, należącego do polskiej firmy „Spedex”, zaparkowanego przy ul. Smelynes, skradziono nieustaloną ilość żarówek, gniazdek elektrycznych oraz żyrandoli.

Łatwowność?

1 października około godz. 18 w Mariampolu, ob. Ukrainy K. (ur.1968) dał dwóm nieznajomym mężczyznom do sprawdzenia swe pieniądze, które oni wzięli i uciekli. Straty - 33400 Lt.

A. M.

Nowiny wileńskie

(Dokończenie ze str. 1)

Tradycyjnie wezmą w ny udział pracownicy ochrony przyrody, lekarze, inne organizacje społeczne, szkoły. Wspecjalizowane przedsiębiorstwo przydzieli samochody, żeby wywieźć śmieci na śmietnisko. Bardzo pożądanym jest udział każdego wilianina, który może się rozgadać na własnym podwórku, oczyścić piwnice.

W roku przyszłym klomby mogą być puste

Tradycyjnie, w październiku w naszym mieście rozpoczyna się okres sadzenia drzew i krzewów. Prace te planuje realizuje SA „Vilniaus Zunda”.

Co się tyczy planowania, to już dawno nakreślone zostały te przedsięwzięcia, ale dziś jest już jasne, że nie zostaną one w pełni zrealizowane, gdyż brakuje pieniędzy na sadzenia. Według wstępnych obliczeń, aby ukwieciły miejskie kwietniki trzeba mieć około 11 tysięcy cebulek tulipanów i prawie tyle samo sadzonek kwiatów wioletkowych. „Zunde” wesprze Zjednoczenie Wileńskich Kwaciarczy. Ale dobrze by było, by do tej akcji włączyli się również sami mieszkańcy. Przypominamy też należy, że wiosną br. sadzone były kwiaty tylko w reprezentacyjnych miejscach tzn. w parkach, skwerach, placach, i to tylko jednolite. Jeżeli chodzi o inne dzielonice, to były ukwiecać nie tylko te, starostwa których wydzielił na to środki.

Wracając jeszcze raz do wiosny, to zasadzono 207 tysięcy flanc kwiatów, które kosztowały około 75 tysięcy litów.

Remont dróg i podwózy

Zarząd miasta Wilna zatroskany o stan dróg miejskich wyznaczal na ich remont 647 tysięcy litów. Po 60 tysięcy litów otrzymał starostwa: Antokolskie, Żyrmuńskie, Starówki, Nowego Miasta. O połowę mniej -

Śniapski, Zwierzyniec. Jeszcze mniej (bo po 25 tysięcy litów) przydzielono dla nowych dzielnic. Za takie pieniądze cudów się nie dokona, ale biorąc pod uwagę, że ostatnio (w związku z wizyta prezydentów) w stolicy Litwy odnowiono szereg ulic głównych - to już jednak pewien optymizm jest.

Kiedy opiewanie?

W materii tej nie się nie zmienilo, czyli każde miasto samo decyduje o rozpoczęciu sezonu ogrzewczego, który też już tradycyjnie w naszym mieście się rozpoczyna, gdy średniotęplota temperatura (za trzy kolejne doby) nie wynosi więcej niż 8 stopni ciepła. Przypominamy, że w roku ubiegłym mer Wilna podpisał rozporządzenie o kolejnym sezonie ogrzewczym wraz z dniem 21 października. Czy dołączamy tego terminu w roku bieżącym, będzie zależało od tego, ile mamy na termometrach. Chociaż, że zimno, to zimno, ale jak człek pomyśli o tym, ile trzeba będzie płacić, to od razu robi się nie tylko ciepły, ale nawet gorący.

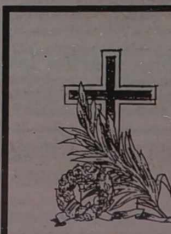
Temat wstydliwy, czyli ubikacje

Przed kilkoma laty na swych łamach poruszaliśmy ten temat, gdyż stan ubikacji miejskich w Wilnie był naprawdę fatalny. Albo były w takim stanie, że niemożliwie było z nich korzystać, albo w ogóle zamknięte na kłódkę. Ostatnio w tej sprawie dużo zmian, gdyż trwa masowy ich remont. Do dnia 10 października ma być zremontowanych, odnowionych 8 miejskich szatolów: przy ulicy Vokcieziu, Kauno, Pylimo, M.K.Cziurlionio, Vytauto, w pobliżu sklepu „Saturmas”, na Placu Lukiskim i u podnóża góry Tauras. Prace te będą kosztowały 1 mln litów.

H.G.

Podzielamy ból naszej współpracowniczk Teresy Jacznik z powodu śmierci Mamy i składamy wyrazy serdecznego współczucia

Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk

Czytelnicy „Kuriera Wileńskiego”

Tadeusz Biedulski

Krótka wizytówka: Zawód - technik mechanik. Rodzina: żona Alwira - biolog, syn Rimas - uczeń kl. IV, syn Tomek - uczeń kl. VII. Urodził się w polskiej rodzinie: ojciec - Stanisław Biedulski, matka - Wanda Biedulska z d. Siawro. Rodzice i p. Tadeusz czytają „Kuriera Wileńskiego” (przedtem „Czerwony Sztandar”) od samego początku jego istnienia.

„Dzieciństwo spędziłem na wileńskiej Starówce, na ulicy Szklanej. Stąd moje zainteresowanie historią i architekturą Wilna. Jestem rozmiłowany w tej tematyce, podejmowane wśród innych na łamach „Kuriera”. Już trzeci rok z przyjemnością uczestniczę w zgadywance „Krajobrazy Wilna i Wileńszczyzny”. Cieszę się, że „choroba” ta udzieliła się również moim synom. Zawsze razem przygotowujemy odpowiedzi. Ostatnia zgadywanka stanowiła wyjątek. Byłem w służbowej delegacji. Miłe zakończenie, gdy po powrocie znalazłem na stole poprawną odpowiedź przygotowaną przez synów samodzielnie. Ogarnęła mnie dumą: moi synowie interesują się historią kaplicy Ostrowskiej, wiedzą o jej replice w Skarżysku-Kamiennej w Polsce. I jest w tym jednocześnie zastręga „Kuriera

Wileńskiego”, który uważam za dziennik niezbędny dla Wilna i Wileńszczyzny, za przismo wliników u nas, w Polsce i rozproszonych po całym świecie.

Hasło: „Kurier Wileński - w każdej polskiej rodzinie”, moim zdaniem, nie utraciło swej aktualności, wręcz odwrócić - w obecnych czasach nabrało jednoznacznie podtekstu: bez codziennej polskiej gazety - ani rusz. Chociaż nie mam finansowych możliwości prenumerowania „Kuriera” na pocztę, staram się codziennie kupować w kiosku, natomiast piątkowe i sobotnie numery - stale, ponieważ pierwszy zawiera programy TV, w drugim są ciekawe publikacje, no i zgadywanka.

Tyle Tadeusz Biedulski. Dziękuję

ję za wypowiedź i życzyć przyjemnego spędzenia soboty i niedzieli, bo wiem, że p. Tadeusz z synami odwiedzi jeden z kościołów, zajrzy na cmentarz, tym razem być może - Bernardyński, obędzie spacer po Wilnie. Wieczorem zaś cała rodzina z najświeższym numerem naszego dziennika zasiądzie do przygotowania odpowiedzi na pytania kolejnej zgadywanki.

Jerzy SURWIŁO
NA ZDJĘCIU: w jednym szeregu z ojcem - synowie Tomek (od lewej) i Rimas.

Fot. Marian Paluszkievicz

Stanisław KRAJSKI

Księżna DIANA

i agonia Europy

napisane po śmierci Lady Di

Pomagala mi wspierać biednych, a to najpiękniejsza rzecz. Nie staje być mi bliska.

Matka Teresa z Kalkuty bezpośrednio po śmierci Księżnej Diany, dzień przed swoją śmiercią

Obok podpis „Życie na gorąco”: „Za te zdjęcia redakcja „The Sun” zapłaciła majątek”. W tekście plotki i ploteczki i takie oto ich podsumowanie: „nie da się ukryć, że ostatnimi czasy Diana dostarczała rodzinie królewskiej sporo materiału do dyskusji i przemyśleń”.

Wspomniała przez nas osoba kupująca bilety w kiosku z gazetami w tygodniu, w którym trwały przygotowania do pogrzebu Lady Di, mogła obok okładki „Życia na gorąco” zobaczyć również okładkę dwutygodnika „Viva”, także wielkonakładowego pisma „dla kobiet”. Na tej okładce również w jej prawym górnym rogu wielki napis złotymi literami: „Diana - romans roku”. Bezpośrednio pod napisem niewielkie zdjęcie autorstwa któregoś z „paparazzi” przedstawiające Lady Di od tyłu w kostiumie kąpielowym w zburzonych morskich falach. Na zdjęciu widać, jak obejmują ją i tuli egipski milioner (widać jego ręce na jej plecach i fragment jej twarzy przytulonej do jej policzka). Praktycznie całą resztę okładki zajmuje zdjęcie tej samej pary. Widać na

13

nim nagi tors i nogę Al-Fayed, plecy i nogę Lady Di. Ramiączka kostiumu księżniczki są obsunięte na ramiona. Na wierzch mają przeświełoneczone okulary. Każde z nich patrzy w inną stronę. Nad ich głowami widnieje data 1 września 1997 r., a więc data pierwszego dnia po ich tragicznej śmierci.

W środku numeru pięć stron poświęconych księżnej Dianie, w tym większość to zdjęcia wykonane przez „paparazzi”. Tytuł materiału „Księżna Diana - miłość czy namietność”. Pod tytułem umieszczonym na wielkim zdjęciu zajmującym całą stronę i przedstawiającym ułamyk z siebie na jachcie Dianę i Dodiego podpis: „Nareszcie wolna i szczęśliwa! Nareszcie przestała się bać fotoreporterów! Pierwsze radosne wakacje księżnej!”. Pod innym tego typu zdjęciem czytamy: „Życie na jachcie Al-Fayed upływało Dianie bez trosk. Dodi nie opuszczał jej ani na chwilę. Oboje nie zwracali uwagi na pływaczka za „Jonikal” łodzie z paparazzi”. Kolejne dwa zdjęcia wykonane w sposób wyrażony przez teledyktetywy, skomentowane są w sposób następujący: „Księżna Diana była wyraźnie zadowolona z adoracji Dodiego, zaś załoga jachtu i ochroniarze obojga zachowywali należyty dystans i dyskrecję (na jednym ze zdjęć ochroniarz jest pół metra od czulącej się pary, ale odwrócony jest do nich bokiem). Tak na marginesie, ten dystans i dyskrecja psu na budowę się zdają, jeżeli każdy ruch zakochanej pary był wieziony na zdjęciach przez „paparazzi”, a zdjęcia dostępne w każdej zapadłej, także polskiej, wiosce na świecie.

Po dwóch stronach samych zdjęć następuje trzecia, zawierająca tekst już w jednej zeszłej swojej objętości. Większość strony zajmuje zdjęcie kąpiących się i przytulonych Diany i Dodiego oraz napis: „Czy Dodi będzie dla księżnej Diany skutecznym lekarstwem po małżeństwie z nudnym księciem Karolem?”. Osoba formująca ten napis chyba zapomniała, że to ksiądz Karol stworzył Lady Di biorąc za żonę skromną i niewykształconą przedszkolną Dianę Spencer. Tekst godny jest zdjęć i podpisów pod nimi. Zaczyna się od stwierdzenia: „Niektórych obrzytło to, że Diana pokazuje się w towarzystwie osoby tak kontrowersyjnej, jak Mahomed Al Fayed”. (ojciec Dodiego uwikłany w wiele afer finansowych przekupujący bezkarnie ministrów brytyjskich, którzy zresztą za to odpowiedzieli, spokrewniony ze znanym handlarzem

14

bronią Adnanem Khashogim, który maczał palce w większości wojen na świecie w ostatnich czterdziestu latach). W tekście znaleźć też można takie perełki: „Mimo że fotografowie czekali na skandal, Diana spokojnie kapala się z synami, prezentując nienaganną figurę w coraz to nowych kostiumach. Ot, zwykłe, rodzinne wakacje”.

„Viva” informuje nas też o tym, że: „Dziennikarze zastanawiają się nad tym czy karą dla tytułu nie będzie zakaz kontaktów z synami. Na pewno ryzykuje ona utratę tytułu „królowej serc”, bo Brytyjczyk niełatwo wybaczą jej romans z kimś obcym”. Notabene okazało się, że wybaczyli. Świadcza o tym ich reakcje na śmierć Diany i Dodiego, i obecność tłumów na pogrzebie. Pozostała część stron poświęconych „romansowi roku”, zajmują także zrobione przez „paparazzi” zdjęcia poprzedniej „przyciąłki” Dodiego (z nim i samą rozpaczającą po stracie ukochanego) oraz opis ich romansu i sprawy, jaką wytoczyła mu, gdy ją rzucił dla księżnej Diany. Temu wszystkiemu towarzyszy duży napis tustym drukiem: „Czy Diana to kolejna „dodetka” - dziewczyna do zabawy dla egipskiego bogacza”.

Jeżeli wspomniana przez nas osoba kupująca bilety w kiosku z gazetami, zdecydowała się kupić jakieś kolorowe czasopismo, jednak nie takie, na którego okładce znajdowała się podobna Lady Di, mogła wybrać np. nr 36 „Halo”, datowany „od 2 września do 8 września”. W środku obrzymi, oczywiście, materiał pt. „Księżna Diana i Dodi Al-Fayed: Może dać ukochanej wszystko, czego ona potrzebuje! Czy zagości w jej sercu na dłużej?”, któremu towarzyszy osiem „intymnych” zdjęć wykonanych przez „paparazzi”. Pod nimi podpisy: „Księżna i Dodi znają się od dawna, ale zbliżyli się podczas urlopu, który Diana spędzała u jego ojca Mohameda. Zdjęcia czułych kochońków trafiły na pierwsze strony gazet na całym świecie”; „Wybrankę księżnej też robi wrażenie zadowolonego z nowej miłości”; „Przez szesć dni luksusowy jacht „Jonikal” pływał po Morzu Śródziemnym. W przestronnych wnętrzach pod pokładem Diana i Dodi Al-Fayed płałi w się luksusie”.

15

„Dzień Krakowa” w Szkole Średniej im. Jana Pawła II

26 września w Szkole Średniej im. Jana Pawła II odbyła się impreza w ramach Dni Kultury Młodzieży Krakowa w Wilnie. Zapoczątkował ją występ gości z Krakowa - uczniowie Szkoły Muzycznej oraz grupy tańeczno-akrobacyjnej „Salto”, nagrodzonych gorącymi brawami. Po krótkiej przerwie przystąpiono do konkursu wiedzy historycznej, geograficznej oraz części krasomówczej - legendy „Zapoznajmy się z Krakowem”. Wzięły w nim udział klasy siódme naszej szkoły, 8 drużyn w ciągu prawie dwóch godzin ubiegało się o główną nagrodę - wyjazd do Krakowa. Ostatecznie zdobyły ją klasy 7e oraz 7a.

Jednocześnie inna komisja oceniła możliwości plastyczne dzieci wileńskich, które uczestniczyły w konkursie rysunków w „Kraków w oczach dzieci Wilna”.

Po trudnych zmaganiach nasza młodzież wspólnie z młodzieżą krakowską bawiła się następnie na dyskotekce.

Był to jeszcze jeden krok na drodze zacieśniania więzi Wilna i Krakowa. Bardzo się cieszymy, że miłą możliwość w ogólnie się bawić, podyskutować i w sposób bliżej poznać się z Krakowem.

Szkola Średnia im. Jana Pawła II serdecznie dziękuje za okazaną pomoc i wsparcie w organizowaniu imprezy Dni Kultury Młodzieży Krakowa w Wilnie sponsorem FROKS „Wileńszczyzna”, Departamentowi Mniejszości Narodowych i Problemów Regionalnych, Instytutowi Polskiemu w Wilnie, radiu „Znad Wilni”.

Wdzięczni organizatorzy

Spotkanie z Janem Budziaszkiem

- w niedzielę, 5 października, o godz. 10.00 w rudomińskim DK oraz o godz. 14.00 (po Mszy Św.) w wileńskim kościele Ducha Świętego, w salce katechetycznej.

Inf. w.l.

Forum Teatralnej Jesieni

- jest to festiwal w skali międzynarodowej, obejmujący spektakle z różnych państw i krajów oraz najciekawsze przedstawienia litewskie. Imprezę zapowiadaliśmy na łamach naszego dziennika we wrześniu br. Forum będzie trwało 18 dni. Rozpoczęło się przedwcześnie i zakończy 20 października br. Większość spektakli prezentuje się na scenach Małej i Dużej wileńskiego Akademickiego Teatru Dramatycznego.

Forum zainaugurowała Franca „Niespodzianka drugiej miłości” Marivaux, reż. Daniel Mesguich. Wczoraj i dziś - spektakl premierowy pt. „Czas i pokój” według Botha Straussa, w reżyserii Gintarasa Varnasa (początek dzisiejszego przedstawienia o godz. 17.00 w Małej Sali).

Dziś i jutro - „Misteria miłosne”

Rogera Vitrac, reż. Cezaris Grauzinis (pocz. przedstawienia o godz. 19.00 w Dużej Sali). Również jutro, 5 października br. - „A propos” w reżyserii Vesty Grabsztaite (Teatr Dzi-

waków w swojej siedzibie), pocz. o godz. 15.00. I - znowu jutro - „Molier” Michaila Buhakowa, reż. Dalia Tamuleviciute (szawelski Teatr Dramatyczny) - o godz. 17.00 w Dużej Sali wileńskiego Akademickiego Teatru Dramatycznego).

W następnym tygodniu - 7 i 8 października wystąpi Teatr Narodowy z Islandii (Yasmina Reza: „Sztuka”, reż. Gudjon Pedersen - w Małej Sali, godz. 19.00) i kowieński Teatr Dramatyczny (Fiodor Dostojewski: „Sen śmiesznego człowieka”, reż. Alvydas Szepikas - godz. 19.00, w Sali Sportowej).

W dniach następnego wystąpią teatry z Francji, Japonii, Polski i in. O ich spektaklach oraz litewskich premierach poinformujemy czytelników w następnym tygodniu.

Alwida ROLSKA
NA ZDJĘCIU: scena ze spektaklu „Moliera” (szawelski Teatr Dramatyczny, reż. Dalia Tamuleviciute).

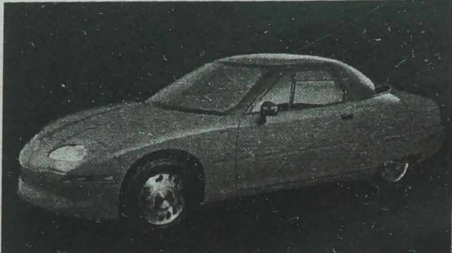
Z prądem

Na szosie sportowe coupe EV1 firmy General Motors nie musi się nigdzie wstydzić. O ile tylko wcześniej zostanie podłączone do kontaktu.

Nieugięty obrońca przyrody z Hollywood Ed Begley Jr. był przez ostatnie ćwierć wieku pośmiewiskiem snobowatych kierowców w Los Angeles. Powód: jeździł po mieście akumulatorem gokartem do golfa. Dziś już ani bogaci i sławni, ani szarzy przechodnie nie nabijają się z pojazdów elektrycznych. Najnowsze auto elektryczne General Motors EV1 ma nie tylko atrak-

cyjnej cenie 33995 dolarów dostaje się 10 procent kredytu w ramach podatku federalnego i tzw. zachęte podatkowej (w czterech okręgach Kalifornii wynosi ona 5000 dolarów, w Arizonie - 2100).

Prowadzone ostrożnie, EV1 jest idealnym pojazdem do codziennej jazdy w ruchu miejskim. Pełne naładowanie akumulatora pozwala na przejechanie około 115 kilometrów w mieście i 145 na szosie. Prędkość maksymalna została elektronicznie ograniczona do 130 kilometrów na godzinę. By uruchomić samochód, należy przed otwarciem

EV1 jest około 20 centymetrów krótszy od Saturna coupe (i około 200 kilogramów cięższy - jego akumulatory ważą trzy razy tyle co silnik i przekładnia Saturna razem wzięte).

cyjną linię i jest przyjazne dla środowiska (w porównaniu z samochodami z silnikiem spalinywym zanieczyszcza przyrodę prawie dwadzieścia razy mniej). Także świetnie się prowadzi: napęd na cztery koła, przyspieszenie do setki w 8,5 sekundy - na poziomie BMW 118i.

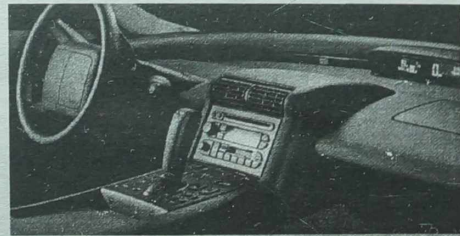
Na razie auto tego nie można kupić za gotówkę, GM wyznaczył 24 dealerów w czterech miastach - Los Angeles, San Diego, Phoenix i Tucson - do dzierżawy EV1. Miesięczna opłata leasingowa waha się od 480 do 640 dolarów. Do tego dochodzą koszty wynajęcia domowej ładowarki (około 50 dolarów miesięcznie) i instalacji (w granicach 1000 dolarów). Ale są i jasne punkty takiego leasingu. Przy ofi-

autu wystukać własny kod na klawiaturze przy drzwiach kierowcy. W środku należy zrobić to samo na konsoli, potem nacisnąć przycisk z napisem JAZDA i przesunąć dźwignię skrzyni biegów w właściwe położenie. Samochód rusza wydając z siebie wysokie wycie. Jednakże podczas jazdy jest już niesamowicie cichy. Tak cichy, że słychać wszystko - także szum opon i świst wiatru, które w konwencjonalnym samochodzie zagłusza praca silnika. W gruncie rzeczy jazda EV1 przypomina trochę lat szybowcem.

Pierwsze wrażenia z kierownicą zdumiewające są świadomością, że auto ma ograniczony zasięg. Kierowca bez przerwy patrzy na wskaźnik wyczerpania baterii, który pokazuje, ile mil zo-

stało do przejechania. Na początku wszyscy starają się delikatnie wydużyć zasięg samochodu - zupełnie jakby chodzilo o bicie rekordów w grze komputerowej. Potem następuje kapitulacja i zaczyna rozkoszowanie zwałowścią i przyspieszeniami EV1. Pamiętajcie, że w tym samochodzie nie psują się zawory, tłoki, świece, przekładnie ani zapłon. Dlaczego? Bo ich po prostu nie ma. Z tych samych powodów nie trzeba też wymieniać układu wydechowego (a wraz z nim drogiego katalizatora). Smary oliwujące silnik elektryczny i skrzynię biegów służą dożywotnie, więc ich się nie wymienia. EV1 ma natomiast ABS, układ kontroli zawieszenia, dwie poduszki powietrzne, elektrycznie otwierane szyby i regulowane lustka boczne, centralny zamek oraz radio z magnetofonem i odtwarzaczem CD.

Dlaczego tak długo musieliśmy czekać na elektryczne auto nadające się do jazdy codziennej? Na przeszłość stały trudności technologiczne. Miałoby być wcale proste, w porównaniu z obciążonym ogniwem ołowiu-w-kwasowym o wadze dobrej tony. Kiedy więc parę lat temu amerykańskie władze federalne zwróciły się do producentów samochodów z pytaniem o perspektywy powstania seryjnego elektrycznego auta, uzyskiwały odpowiedź wymijającą. Wtedy zapowiedzieli wprowadzenie ostrzejszych proekologicznych przepisów w Kalifornii i kilku stanach na Wschodnim Wybrzeżu. Producenti auto dowiedzieli się, że w 2003 roku 10 procent samochodów sprzedawanych w

Wnętrze EV1 od konwencjonalnego auta odróżniają tylko dodatkowe wskaźniki zasięgu jazdy i zużycia baterii. Samochód jest dwuosobowy, ponieważ baterie zajmują dużo miejsca - pod szeroką półką między fotelami z przodu i cały tył kabiny.

Kalifornii będzie musiało wydzielać zero spalin. Ta perspektywa pobudziła wyobraźnię inżynierów. Wkrótce firmy podjęły wspólne wysiłki w celu ulepszenia technologii ogniw elektrycznych.

Wprowadzając na rynek pierwszy samochód elektryczny koncern General Motors zdobył się na nie lada odwagę. Po pierwsze dlatego, że nie powstała jeszcze infrastruktura dla takich samochodów. Po drugie, nie ma żadnej gwarancji, że ludzie zechcą takie pojazdy kupować. Pomimo stosunkowo dużych kosztów leasingu, co ogranicza liczbę nabywców raczej do elity GM w pełni świadomie poszło na takie rozwiązanie: pozwala to firmie przyglądać się sposobowi użytkowania samochodu i szybko reagować na ewentualne wady i usterek oraz objąć gwarancją wszystkie części EV1, nie wyłączając ogniw

elektrycznych. Czy po okresie leasingu będzie można auto kupić, GM jeszcze nie zdecydował. Koncern ma nadzieję, że sprzedaz samochodów elektrycznych zachęci producentów sprzętu elektrycznego do instalowania przydrożnych stacji szybkiego - kilku - góra kilkunastominutowego ładowania baterii.

Nie dziwnego, że i inne firmy spieszą się z wypuszczeniem na rynek pojazdów elektrycznych. Ford i Chrysler już testują modele w wersji elektrycznej lub napędzanej gazem. W Japonii Toyota sprzedaje swoją terenówkę RAV4 z napędem elektrycznym; trafi ona do Stanów jesienią. Honda planuje leasing 300 aut elektrycznych w Sacramento i południowej Kalifornii.

Kłopot w tym, że Amerykanie lubią jazdę na długich trasach a do tego samochodu elektrycznego jeszcze się nie nadają. Ale i tu producenci nie stoją w miejscu. Chrysler na przykład pokazał ostatnio prototyp zasilany ogniwem paliwowym, które przemienia benzynę w wodór, a ten z kolei napędza silnik elektryczny. Jednostka ta swobodnie mieści się w samochodzie przeciętnych rozmiarów i podobno dysponuje zasięgiem około 800 kilometrów. Również Toyoty i Mercedes eksperymentują z kombinowanym napędem benzynowo-elektrycznym. Nad rozwiązaniami hybrydowymi (napęd elektryczny w jeździe miejskiej, silnik diesla - poza miastem) pracują wspólnie Chrysler, Ford i GM.

Skreślając za róg nowego stulecia jednego możemy być pewni: samochody jutra będą bardzo różniły się od tego, co jeździ po drogach dziś. Z jednym byt może wyjątkiem - EV1.

Bagażnik EV1 swobodnie mieści dwie torby golfowe i kilka średniej wielkości walizek. Na razie auto jest dostępne w trzech kolorach: czerwonym, ciemnozielonym i srebrzononiebieskim.

Falstart Golfa IV?

Rozbudzone podczas niedawnego salonu samochodowego we Frankfurcie (IAA'97) apetyty na nowego Golfa nieprędko będą mogły zostać zaspokojone. Zamiast pod koniec września, sprzedaż w Niemczech rozpocznie się pod koniec roku - jak dobrze pójdzie. W Polsce Golf IV pojawi się najwcześniej w II kwartale 1998 roku - przewiduje Jerzy Kręglewski, rzecznik prasowy „Kulczyk Tradex”. Na razie zatem pozostaje tylko opisywać to, co można było zobaczyć na IAA w pawilonie 1 - całym wykupionym przez koncern Volkswagena - oraz powtarzać reklamowe slogany, w stylu „12 razy lepszy”.

Na oko jest taki sam jak poprzednik. Stylistki mieli surowo przykazane nie zmieniać w zewnętrznym „image” Golfa, by nie urazić konserwatywnych nastawionych klientów tej marki i tego modelu. Ale choć wywiązały się z zadania na szóstkę, nie zostawili kawałka blachy z poprzedniej generacji. Golf IV jest o 111 milimetrów dłuższy, o 40 milimetrów szerszy i o tyleż samo ma większy rozstaw osi (2513 mm). Zatem jest to całkowicie nowa konstrukcja nadwozia, przy zachowaniu charakterystycznych „rysów twarzy” Golfa III i II. Jest ona znacznie mocniejsza i odporniejsza na wypadkowe urazy od poprzedniej generacji. Większy rozstaw osi i kół gwarantuje wyższy komfort jazdy.

Samo nadwozie wewnątrz oferu-

je mniej więcej tyle samo - czyli dość dużo - miejsca dla czterech osób (piąta oczywiście też się zmieści, ale będzie intruzem, nie przewidziano dla niego zagłówka i trójpunktowego pasa jako w Fiacie Brava czy Renault Megane). Do odmiany trzyczyniowej dostanie się na tylną kanapę pozostaje dość kłopotliwie, choć fotele kierowcy i przedniego pasażera składają się dość radykalnie. Kokpit, czyli otoczenie kierowcy, jest zaprojektowany z wielką powściągliwością, ale i starannością. Jedna tylna ekstrawagancja: niebiesko podświetlone przyciski i czerwone ich wskaźniki - jak na Volkswagena to rewolucja. (Sadzę, że bliski jest już czas, gdy kierowca będzie mógł do woli wybierać kolor podświetlenia) - jak w niektórych radiodiodowatraczach) Dwie poduszki gazowe są w standardzie (na rynek niemiecki), jako opisy przewidziano także poduszki boczne, ukryte w oparciach foteli kierowcy i przedniego pasażera.

Pięć silników benzynowych i trzy wyspokrępnę do wyboru, trzy wersje wykonczenia (Trendline, Comfortline i Highline) i na początek dwie wersje nadwoziowe - 3 i 5-drzwiowa - to aż nadto bogaty wybór. Tyle, że wciąż teoretyczny.

Po co VW zmienił generację? Oczywiście, dlatego bo konkurencja też to czyniła. Poza tym „lepsze jest wrogiem dobrać” i w najnowszym wydaniu Golfa IV po prostu po raz czwarty „dopieczono” ideę europejskiego auta kompaktowego, przy oka-

zji znacznie je powiększając. Nazwa „compact” przysłała ze Stanów Zjednoczonych, gdzie oznacza zwarty, nieduży samochód rodzinny. To określenie i przynależność przzywano także do Golfa i jego licznych europejskich i azjatyckich naśladowców. Od 1974 roku właśnie Golf uchodził za wzorzec i najlepszy przykład praktycznych rozwiązań auta dla rodziny.

Jeśli nawet niektórzy konkurenci nauczyli się wytwarzać lepsze kompaktki, w Golfie IV zachowano wszystkie cechy tak cenione przez użytkowników: praktyczność wnętrza (składane tylne siedzenia i wielka tylna klapa), solidność konstrukcji, neutralność układu jezdnego, (czyli brnk skłonności do nad- i podsterowności), niezawodność hamulców. Te ostatnie cechy przyjmujemy na wiare, jak że mało kto dotychczas miał okazję przejechać się nowym Golfem.

Nie ujawniono na razie przyczyn zwłoki w handlowej promocji Golfa IV. Zapewne Niemcy wyszły ze słusznego założenia, że zbytby pośpiech mogły nie wyjść na zdrowie jakejkich. Nie muszą aż tak się spieszyć - ich największym wewnętrznym konkurentem - Opel Astra II - też zaplanował debiut na przyszłą wiosnę. A że ciężarą z tego powodu polscy kontyngentowi amatorzy Golfa, to już nima sprawa. Przywiązanie do marki Volkswagena wśród polskich fanów jest tak wielkie, że gotowi są przez te dodatkowe pół roku chodzić pieszo, bądź jeździć tramwajem, niż mieliby kupić auto innej firmy.

Czerwone auta z podwójną dopłatą?

Od dawna wiadomo, że przy zakupie samochodów określonych kolorów, na przykład czerwonych lub zielonych, obowiązuje dopłata, na ogół po kilkadziesiąt złotych. Niedługo może się okazać, że stawki ubezpieczeniowe też będą zależne od koloru auta. Z taką propozycją wystąpił niedawno w Niemczech pewien naukowiec zajmujący się badaniem kolorów, co od razu podchwycili tamtejsi politycy.

Gdyby doszło do realizacji tej propozycji, to stawki ubezpieczeniowe, zarówno obowiązkowe, jak i auto caco, byłyby wyższe za samochody białe, czarne, szare i czerwone. Natomiast niskie stawki obowiązywałyby właściciele aut pomarańczowych, żółtych i zielonych.

Oto bowiem zajmujący się farbami naukowiec i jednocześnie doświadczonego producentów samochodów Werner Rudolf Cramer z Münster ustalił, że barwy zielone, przede wszystkim mietowej, a także kolory pomarańczowy i żółty są „bezpieczne”. Natomiast wszelkie odcienie barw wywołujących się od czerni, szarości, a także bieli zalicza on do kolorów mało bezpiecznych. Za barwę wręcz niebezpieczną uważa on czerwień, gdyż ten kolor pro-

wokuje innych uczestników ruchu, działając na nich podobnie jak plachta na byka. Kolory ciemne i białe - twierdzi W. R. Cramer - są mało dostrzegalne, zwłaszcza o zmierzchu i podczas opadów deszczu, natomiast barwniejsze odcienie kolorów w przypadku samochodów stanowią element zwiększonego bezpieczeństwa. Uważa on, że towarzystwa ubezpieczeniowe powinny brać pod uwagę kolor aut przy zawieraniu umów ubezpieczeniowych.

Politycy niepropiecy natychmiast poparli tę propozycję, powołując się przy tym na to, że w tej dziedzinie należy uwzględnić możliwie jak najszerszą paletę elementów służących polepszeniu bezpieczeństwa na drogach. Prawdopodobnie będzie jednak tak, iż każde z towarzystw ubezpieczeniowych samo zdecydowanie o wprowadzeniu zróżnicowanych stawek w odniesieniu do aut różnych kolorów. I wtedy może się okazać, że za czerwone auto będzie się dopłacało dwukrotnie - po raz pierwszy w salonic samochodowym, a po raz drugi przy zawieraniu ubezpieczenia!

Na podstawie prasy polskiej przygotował

Jacek J. KOMAR

Kupić, nie kupić...

Wczoraj na targowiskach wileńskich

(ceny podajemy w litach)

Rynek Kalwaryjski Rynek „Hale”			Rynek Kalwaryjski Rynek „Hale”		
MIEŚO (za 1 kg)			NABIAŁ		
Wieprzowina bez kości	12-14	11-13,50	Mleko kozie (1l)	5	-
Szynka wieprzowa	13-15	13-14	Mleko krowie(1l)	1,3	1- 1,2
Rąbanka wieprzowa	12	10-12	Śmietana (1l)	8	8
Boczek	11-13	10-13	Twaróg (1kg)	5	4-5
Śłonina świeża	10- 11	9-10	Masło wiejskie(1kg)	12	12
Schab	20- 21	19-20	Jajka 10 szt.	2,6-3,3	3- 3,2
Wolowina (rąbanka)	7- 8	7-7,50	Jajka wiejskie	5	5
Wolowina bez kości	13	11-12	WARZYWA,OWOCE		
Wątróbka wolowa	6- 7	6	Ziemiaki	0,5-0,7	0,4-0,7
Cielęcina bez kości	12-13	11-12	Ogórki	3,8-4	4
Udziec cielęcy	10-11	9-11	Kapusta	0,5-0,6	0,6
Baranina (udziec)	16-15	16	Cebula	1,3	1,2- 1,3
Baranina (rąbanka)	14-13	12-15	Pomidory	2,5-5	3- 5
Sadło	4	4	Kalafiory	3- 3,5	3,5
Kury	7,5-7,8	7- 8	Papryka	4,5-5,2	4-5
Udka kurze	9,3	9,2-9,4	Pieczarki	4-6	-
Kurczaki	10,5	-	Prawdziwki	22	-
Jelita 1m	1-2	1-1,5	Pory	4	4
WĘDLINY			Jabłka	1-0,6	1- 0,4
Szynka wieprzowa	17-19	16-18	Śliwki	1,1- 1,5	1,3-1,5
Kury wędzone	13	13	INNE ARTYKUŁY		
Karkowina	19-22	19-21	Mąka (2 kg)	3,4-3,6	3,4- 3,8
Poładwica	20-24	20-23	Cukier (1kg)	3-3,1	3,0- 3,2
Śłonina	13	10-12	Olej (1l)	4,4-5	4,2-4,8
Boczek	14-17	13-16	Margaryna(0,5kg)	3-3,3	3-3,1

Jeżeli ktoś wybiera się na rynek po wolowinę, wieprzowinę, baraninę, polecalibyśmy „Hale”. Wybór bogaty i cena bardziej dostępna. Co się tyczy nabiału, warzyw, owoców, jaj bardziej zróżnicowaną ofertę zarówno pod względem asortymentu, jak i cen znajdziemy na Rynku Kalwaryjskim.

W porównaniu z ubiegłym piątkiem, na rynkach zauważalnie zwiększyła się podaż sadzonek drzew i krzewów owocowych i dekoracyjnych, a także leśnych grzybów: prawdziwki, kółpaki, mochowiki, maślanka... Sprzedawane są przeważnie na sztuki lub „na miseczki”. Cena pieczarek gwałtownie spada.

**Wyjeżdżasz za granicę?
Wymień pieniądze!**

Nazwa waluty	Lit za jednostkę walutową
Angielski funt sterling	6.4452
100 ormiańskich dram	0.7984
Australijski dolar	2.9158
Austriacki sziling	0.3199
1000 azerskajdzkańskich manatów	1.0178
1000 białoruskich rubli	0.1433
Belgijski frank	0.1090
Czeska korona	0.1207
Duńska korona	0.5911
ECU	4.4130
Estońska korona	0.2813
100 hiszpańskich pesetów	2.6650
100 włoskich lirów	0.2298
100 japońskich jenów	3.2814
Kanadyjski dolar	2.9123
Kirgiski som	0.2299
100 bułgarskich lewów	0.2261
100 greckich drachm	1.4256
Gruziński lar	3.0817
Izraelski szekel	1.1402

Podstawę kursu przeliczeniowego stanowi amerykański dolar. Lity na walutę zagraniczną i walutę zagraniczną na lity banki wymieniają w stosunku - 0.25 dolara USA za 1 lit, pobierając

Jugosłowiański dinar	0.7018
Chińskie juany	0.4828
Cypryjski funt	7.6098
100 kazachskich tengów	5.2757
Łotewski lat	6.8758
Polski złoty	1.1656
Moldawska leja	0.8667
Holenderski gulden	2.0027
Francuski frank	0.6697
1000 rosyjskich rubli	0.6806
Fińska marka	0.7492
Szwedzka korona	0.5242
Szwajcarski frank	2.7394
Ukraińska griwna	2.1342
100 uzbeckich sumów	5.2777
100 węgierskich forintów	2.0378
Niemiecka marka	2.2505
1000 rumuńskich lei	0.5189
Słowacka korona	0.1181
100 słoweńskich talarów	2.3874
100 tadżyckich rubli	0.5355
1000 tureckich lirów	0.2283

ustaloną kwotę za wymianę. Inną walutę banki skupują i sprzedają według samodzielnego ustalonych cen. (Powyższą tabelę podaliśmy według cen Litewskiego Banku).

Jeżeli potrzebujesz sadzonek...

...skorzystaj z okazji i udaj się w najbliższy piątek lub sobotę, to jest 10-11 października na ul. Wileńska, w pobliżu placu, gdzie stoi pomnik Moniuszki. Tutaj oraz w naprzeciwko leżącym podwórku, pracownicy Domu Nauczyciela, tradycyjnie już dwa razy rocznie organizują jarmark „Sodu kraitė”. Pomyślany jest on przede wszystkim o działkowiczach, którzy wiosną, przed początkiem sezonu działkowego mogą tu nabyć wszystkie niezbędne sadzonki krzewów, drzew owocowych, jagód, jak też nasiona, nawozy, pestycydy a także potrzebny inwentarz ogrodnicy.

Jeżeli ktoś nie nabył potrzebnych mu krzewów dekoracyjnych, drzewek owocowych lub nie-

zbędnego inwentarza, może to uczynić podczas jesiennego jarmarku. Prócz tego w Domu Nauczyciela będzie mógł uzyskać konsultację dotyczącą zastosowania chemikali, uprawy na działce „zdrowej żywności”, czy sadzenia drzewek, krzewów.

Podobny jarmark - wystawa „Jesiń-97” również 10-11 października odbędzie się też w Litewskim Uniwersytecie Rolniczym (byłej Akademii) w Noreikiszkach. Spodziewany jest udział w nim około 150 przedsiębiorstw rolniczych i leśnych. Na tej wystawie wiele uwagi poświęci się nauce rolniczej, nauczaniu i doradztwu. Będą zorganizowane seminaria i udzielane porady.

Fot. M. Paluszkiwicz

Pożyczyc w banku. Za ile?

Wśród państw bałtyckich, na Litwie w lipcu były najdroższe pożyczki bankowe, natomiast za wkłady płacono największe procenty.

Według danych Departamentu Statystyki, odsetki długoterminowych pożyczek w walucie narodowej (w litach) w bankach litewskich wyniosły 15 proc., łotewskich - 13,4 proc., estońskich - 11 proc. Natomiast śred-

nio pożyczki krótkoterminowe kosztowały odpowiednio - 16 proc., 15,4 proc. i 7,3 proc.

Na Litwie średnia roczna wielkość odsetków długoterminowych kont w walucie narodowej wyniosła 9,5 proc., na Lotwie - 6,9 proc., w Estonii - 3 proc. Za krótkoterminowe konta otrzymywało się średnio na Litwie - 8 proc., natomiast na Łotwie - 5,4 proc.

SOS! SOS! SOS!

- 01 - Straż pożarna
- 02 - Policja
- 03 - Pogotowie lekarskie
- 06 - Depesze telefonicznie
- 07 - Rozmowy międzymiastowe
- 09 - Informacja telefonów
- 26-24-82 - Inf. stacji autobusowej
- 63-00-86 - Biuro dworca kolejowego
- 63-02-01 - Inf. lotniska
- 70-40-00 - "Infolinia" (całodobowa inf. telefonów)
- 23-14-14 - "Televestras" (całodobowa inf. telefonów)
- 61-62-08 - Policja ochronna
- 63-11-68 - Policja drogowa
- 65-26-32 - Biuro adresowe
- 72-53-14 - Konsultacja „Pogotowia ratunkowego”
- 26-90-69 - Szpital „Pogotowia ratunkowego”
- 22-08-95 - Konsultacja psychologa
- 62-49-30 - Apteka dyżurna
- 63-60-09 - Awaria wodociągu
- 26-00-55 - Awaria wodociągu
- 22-88-88 - Zamówienie taksówki

Mieszkania nadal w cenie

Zamieszkaj we własnym mieszkaniu? Za ile? Orientacyjne ceny podajemy (w litach) powołując się na wydanie reklamowe Stowarzyszenia Agencji Handlu Nieruchomościami.

Dzielnica	1-pok.	2-pok.	3-pok.	4-pok.
Centrum i Starówka	56-80 tys.	80-160 tys.	108-240 tys.	160-320 tys.
Nowe dzielnice	38-66 tys.	48-76 tys.	64-100 tys.	84-104 tys.

Zestaw przygotowała Danuta DANOWSKA

1. Samoloty trzeciego tysiąclecia

Naddźwiękowe olbrzymy na 800 miejsc, ekologiczne i komfortowe, odporne nawet na wybuch bomby. Na początek przyszłego wieku przemysł szykuje epokowe zmiany w przewozach samolotowych.

Właśnie wystartowaliśmy z Los Angeles. Samolot przyspiesza, żeby przekroczyć barierę dźwięku i osiągnąć prędkość, którą utrzyma aż do końca lotu. Pasażerowie oglądają na swoich monitorach jeden z pięciu filmów do wyboru. Po podłączeniu przenośnego komputera do telefonu pokładowego wysyłam do biura faks, następnie wyłączam się na rozkładanym fotelu-łożku, żeby uciąć sobie krótką drzemkę. Już za niewiele ponad cztery godziny będziemy w Tokio i liczę, że uda mi się trochę przespać. Oto scenariusz, nad realizacją którego pracują w Stanach Zjednoczonych, Europie i Japonii setki projektantów i naukowców.

Olbrzymy latające skrzydło

Plaski i smukły jak gigantyczna płaszczka, nowy samolot będzie dostępny w 2020 roku. Jego celem jest zaspokojenie największych wymagań lotniczego rynku. A gdy nasze niebo będzie takie zatłoczone, jak na filmie „Lowcy andriodów” Ridleya Scotta, „Lowcy androidów” wyobrażymy sobie nowe typy latających maszyn o niezwykłych możliwościach. Aby zapobiec zablokowaniu portów lotniczych przez dziesiątki samolotów, planowany jest ruch liniowców pasażerskich, które będą mogły przewozić od 800 do 1000 pasażerów na odległość do 12.000 km.

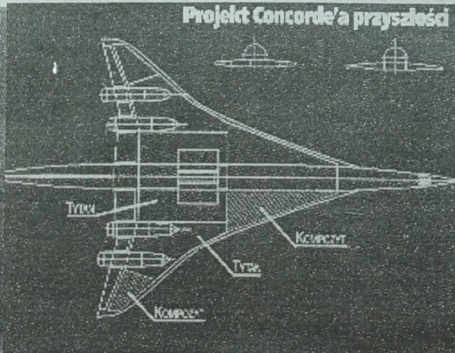
Ten fantastyczny pomysł zrodził się w głowach kilku uczonych na początku wieku. Jako pierwszy poza fazą szkoleń wyszedł Amerykanin John K. Northrop. W 1929 roku prototyp Latającego Skrzydła wystartował z lotniska wojskowego. W kokpicie, znajdującym się mniej więcej na środku, mieścił się fotel tylko jednego pilota. Silnik napędzał osiowo ustawione śmigło pchające.

Kryzys ekonomiczny wymusił zawieszenie na jakiś czas realizacji wszelkich futurystycznych projektów. Powrócono do nich w 1940 roku w trakcie pracy nad konstrukcją ciężkiego bombowca XB-35. Program został jednak odrzucony ze względu na trudności techniczne. Dopiero w 1989 roku naukowcy z firmy Northrop zobaczyli start pierwszego „niewidzialnego” dla radarów bombowca B-2. Pierwsza eskadra osiemiu B-2, stacjonujących w bazie Whiteman, powinna uzyskać gotowość operacyjną w 1997 roku (szczegółowe plany dotyczące tych samolotów są ukryte tajemnicą).

Nowy samolot pasażerski miałby kształt skrzydła, na wzór „niewidzialnego” bombowca B2. Unosić go

Samolot z tytanu i kompozytów

Ten gigantyczny ponad-dźwiękowy samolot pasażerski zamierzają skonstruować europejskie koncerny lotnicze. Do jego budowy zostaną użyte nowoczesne materiały - kompozyt i tytan. Kompozyt to włókno szklane wzmocnione specjalnymi żywicami. Materiał ten jest wytrzymalszy od stali, ale znacznie od niej lżejszy. Do 2025 roku w Europie ma zostać wyprodukowanych od 500 do 1000 takich maszyn.

Projekt Concorde'a przyszłości

będzie aerodynamiczna siła nośna, wytwarzana przez całą jego powierzchnię. Wyeleminowanie kadłuba i ogona prowadzi do ograniczenia wagi, a przez to do zredukowania energii potrzebnej do przezwyciężenia oporu powietrza. Konstruktorzy rozłożyli masę struktury wewnętrznej latającego skrzydła w taki sposób, aby obniżyć ciężar całkowity maszyny i móc zastosować silniki o mniejszej mocy, a tym samym lżejsze. Równocześnie jednak samolot stałby się niestacjonarny. Czy można temu zaradzić? Oczywiście jak zwykle za pomocą „gromady” komputerów, które poruszałby powierzchniami sterowymi, tworząc sztuczną dynamiczną stabilność...

Myśliciele w kształcie latającego skrzydła próbują obecnie skonstruować także inżynierowie francuskiego konsorcjum lotniczego Avions Marcel Dassault, mającego siedzibę w Saint-Cloud na zachodnich przedmieściach Paryża. Rząd postawił im zadanie pozostanie niemożliwe do wykonania: mają stworzyć nowy samolot, tańszy co najmniej o jedną trzecią od obecnych maszyn, za to o lepszej zwrotności, odporności na ogień i innych walorach bojowych. „Możemy tego dokonać tylko z pomocą symulacji komputerowej, testów w wirtualnej rzeczywistości, modeli matematycznych, bliskawicami dających się przemienić w przestrzenne obrazy” - twierdzi Yves Thiriet, szef programu badawczego koncernu. Ten myśliciel przyszłości ma mieć formę latającego skrzydła bez stateczników, ze sterowanymi dyszami silników odrzutowych.

Francuzi zamierzają zrewolucjonizować również wnętrze samolotu i jego „skórę” oraz wprowadzić „własną inteligencję”.

Dzięki czujnikom z włókien optycznych samolot sam będzie uprzedzał o możliwości awarii, a po wylądowaniu „wskaże” uszkodzone części.

Wizjonerzy z Saint-Cloud uważają, że kończy się epoka „martwego” metalu czy kompozytów tworzących dziś pokrycie skrzydeł i kadłuba. W przyszłości „skóra” myśli-

ców ma się zachowywać jak ludzka - odbierać bodźce i „myśleć”. Powinna nie tylko absorbować fale elektromagnetyczne wrogich radarów, ale także samodzielnie myśleć radiolokatory, wysyłając w przestrzeń fałszywe echa radarowe. Analizy Dassaulta uważają, że można to osiągnąć, zakładając, że cała powierzchnia samolotu będzie czymś w rodzaju anteny precyzyjnie również do transmisji danych. Para myślicieli bombardujących cele nazimne, transmitując między sobą własne obrazy terenu uzyskane przez swe radary i przekazywać je następnej formacji samolotów, zachowującej całkowitą ciszę radiolokacyjną. To jakby handel swoim cieniem. Brzmi to zgoła fantastycznie, ale i efektywnie.

Elektroniczne zabezpieczenia

Samoloty przyszłości zaczyna się projektować już dzisiaj. Oto, jak będą one wyglądały.

Sprawą najważniejszą jest to, żeby samoloty latały bezpiecznie i nie spadały. A jeżeli już ryzyko katastrofy jest nieuniknione, to trzeba, żeby szkody były jak najmniejsze. Droga prowadzi przez rewolucję w przeglądach technicznych. Oprzyrządowanie używane dzisiaj do zapisywania parametrów lotu („czarna skrzynka”) w przyszłości będzie mogło rejestrować przyspieszenia samolotu. Na ich podstawie będą obliczane naprężenia, jakim zostały poddane poszczególne części maszyny. W ten sposób konserwacja nie będzie wykonywana po

określonej liczbie godzin lotu, ale w odpowiednim momencie. W przyszłości będzie można mierzyć naprężenia bezpośrednio na częściach, dzięki umieszczeniu w ich wnętrzu czujnikom z włókien optycznych, które będą przekazywały pilotowi sygnały o uszkodzeniu. Po wylądowaniu samolot sam „opowie” mechanikom, co się zdarzyło i wskaże części, które go „bolią” i wymagają kontroli.

Zderzeń podczas lotu będzie można uniknąć dzięki satelitarnemu systemowi nawigacji, które będą wskazywać kontroli lotów i innym samolotom pozycję maszyny - w przybliżeniu do kilku metrów - uprzedzając pilota o sytuacjach niebezpiecznych i, o ile zajdzie taka potrzeba, działając za niego. Oprócz zwiększenia bezpieczeństwa umożliwi to lot kilku samolotów tym samym „korytarzem powietrznym”, jak również wydatnie skróci czas oczekiwania na pasie lub nad lotniskiem.

Co się stanie, jeżeli jakiś terrorysta zdoła wnieść na pokład materiału wybuchowego, tak jak w wypadku Boeinga 747, który eksplodował nad Lockerbie? Technicy ustalili, że wzbuchony bombą tylko rozzerwał aluminiowe pokrycie kadłuba, prawdziwą szkodę wyrządził dopiero pęd powietrza, który zdął cienki metal jak skórkę z owocu. Najlepszym rozwiązaniem byłaby struktura uniemożliwiająca efekt „skórki” lub luki bagażowe, które pochłonięłyby wstrząs wywołany eksplozją.

A jeśli mimo wszystko samoloty będą się rozbijały? W niektórych awionkach turystycznych już uży-

wa się wzmocnionych spadochronów, które w przypadku awarii są w stanie zwolnić czas spadania.

Samolot XXI wieku, pozbawiony stateczników i kadłuba, będzie jednym wielkim skrzydłem. Wszystkie czynności pilota przejmie komputer.

Jednak w wypadku wielkich odrzutów należy postawić na crashworthiness (tzn. odporność na zderzenie), które zapewniałyby przetrwanie jak największej liczby pasażerów, dzięki specjalnej konstrukcji brzoza kadłuba pochłaniającej energię i zmniejszającej po zderzeniu z ziemią niebezpieczeństwo pożaru.

Wygodne łóża dla pasażera

Stare powiedzenie lotnicze głosi, że „zarobek przynoszą miejsca z przodu”. Pasażerowie klasy biznes i pierwszej, którzy płacą pełną cenę biletu, zapewniają wystarczającym zysk. Dlatego w ostatnich miesiącach konstruktorzy toczą między sobą pojedynki na fotelu-łożku.

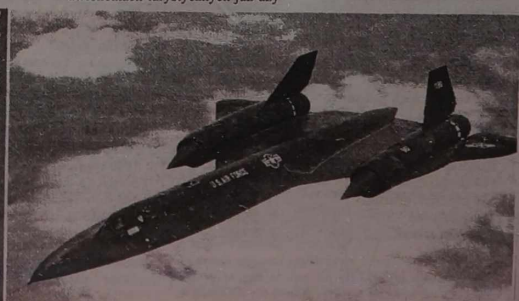
„Inteligentny” myśliciel bez sterów i drążka

Co ciekawe, francuscy konstruktorzy chcą także zrezygnować z wychyłanych powierzchni sterowych na skrzydłach, tak starych jak historia lotnictwa. Rolek klapoletek pełniłby „inteligentny materiał” deformujący się na elektroniczny rozkaz i powracający potem do „zapamiętanego” neutralnego położenia. Pilot takiego myślicącego wehikułu bojowego zostawiłby prawie całkowicie pozbawiony romantyki latania. Być może w samolocie przyszłości funkcjonować będzie już tylko w pełni automatyczne sterowanie, od startu do lądowania. W kabynie zbędne stają się wtedy drążek i pedały orczyka.

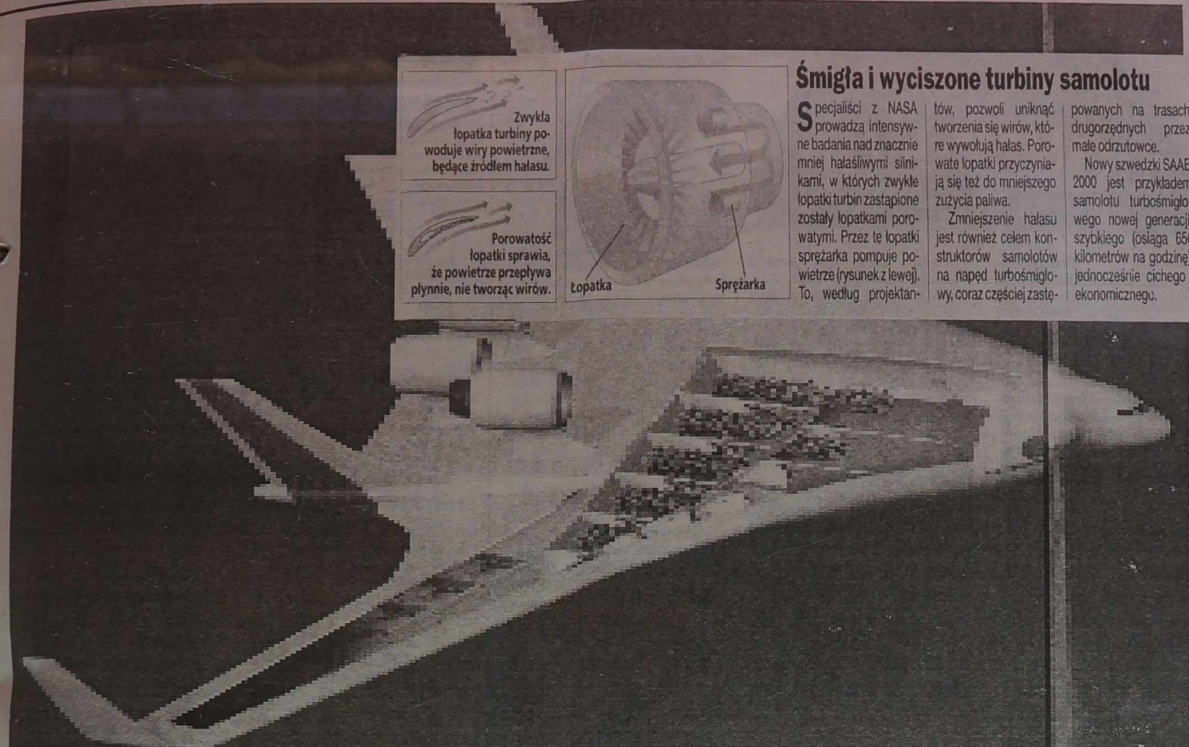
Latające Skrzydło poza zadaniem wojskowym czeka również kariery cywilna. Los Angeles - Tokio: 10.000 km non stop z prędkością 2 Macha (dwukrotną prędkością dźwięku). To szalone wyzwanie podjęły wszystkie duże firmy lotnicze. Dwa dziesiąta pięć lat po starcie pierwszego Concorde'a na ekranach komputerów powstają plany nowego nad-dźwiękowego samolotu, który wzbi-

Najszybszy na świecie

Samolot SR-71 produkcji amerykańskiej uważany jest za najszybszą maszynę świata. Osiąga prędkość powyżej 3500 km/godz. Używany był do lotów szpiegowskich w terytorium ZSRR, a radzieckiej obronie przeciwlotniczej nigdy nie udało się go zestrzelić. Obecnie SR-71 wycofany jest z eksploatacji - skutecznie zastępuje go satelity wywiadowcze. Na wzór tej maszyny francuscy inżynierowie konstruują obecnie jeden z samolotów XXI wieku - Latające Skrzydło.

Śmigła i wyciszone turbiny samolotu

Specjaliści z NASA prowadzą intensywne badania nad znacznie mniej hałaśliwymi silnikami, w których zwykłe łopatki turbin zastąpione zostały łopatkami porowatymi. Przez te łopatki sprężarka pompuje powietrze (rysunek z lewej). To, według projektan-

tów, pozwoli uniknąć tworzenia się wirów, które wywołują hałas. Porowate łopatki przyczyniają się też do mniejszego zużycia paliwa. Zmniejszenie hałasu jest również celem konstruktorów samolotów na napęd turbośmigłowy, coraz częściej zastę-

powanych na trasach drugorzędnych przez małe odrzutowce. Nowy szwedzki SAAB 2000 jest przykładem samolotu turbośmigłowego nowej generacji: szybkiego (osiąga 650 kilometrów na godzinę), jednocześnie cichego i ekonomicznego.

je się w niebo około roku 2010. Francusko-brytyjski gigant już teraz lata z prędkością 2 Macha, ale zużywa zbyt dużo paliwa, a hałas emitowany przez silniki ogranicza jego swobodę, bowiem nie wszystkie lotniska świata zezwalają na lądowanie tak głośnej maszyny. Nowy samolot będzie zabierał 250-300 pasażerów, a nie - jak dzisiaj Concorde - tylko 100. Ten bardzo drogi program będzie wymagał międzynarodowej współpracy, aby przed rokiem 2025 wyprodukować od 500 do 1000 maszyn. W 1994 roku „ojcowie” Concorde’a: brytyjski British Aerospace i francuski Aerospatiale uzgodnili projekt badania przyszłych potrzeb naddźwiękowego transportu pasażerskiego z Deutsche Aerospace.

„Szybciej, dalej, wydajniej, taniej”. Tak powinno brzmieć hasło kampanii reklamowej „Dużego Transportowego Samolotu Przyszłości”. Przeznaczony wyłącznie do celów wojskowych, następca Hercule’a i Transalla będzie owocem współpracy Niemiec, Włoch, Francji, Portugalii, Hiszpanii i Turcji. Mają do nich dołączyć Wielka Brytania i Belgia. Cztery silniki turbośmigłowe będą napędzały samolot o wadze 107 ton, który osiągnie prędkość 832 km/godz.

Zasięg wyniesie 7600 km. Średnica kadłuba umożliwi załadowanie 25 ton frachtu. Ten europejski transportowiec, mający wyjątkowe osiągi i elektroniczne wyposażenie będzie mógł startować i lądować z pasów lotnych niż 1000 metrów, i to wcale nie betonowych. Jeśli uda się skonstruować tę maszynę, podjęte zostaną próby przystosowania jej do transportu cywilnego.

(„Focus”)

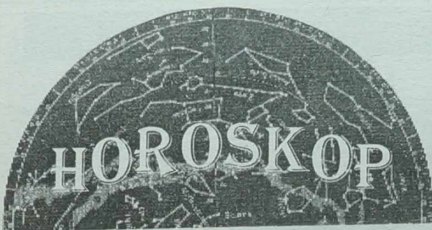
Co będzie można robić podczas lotu w 2005 roku

- Porozumiewanie się z każdym miejscem na świecie przez telefon podłączony do poręczy fotele.
- Oplacanie rozmów telefonicznych kartą kredytową.
- Łączenie się komputerem osobistym z bankami danych lub firmami.
- Sprzedawanie i kupowanie akcji na giełdzie.
- Czytanie wiadomości agencyjnych z ostatniej chwili.
- Otrzymywanie szczegółowej prognozy pogody.
- Wysyłanie prezentów z każdego miejsca na świecie.
- Konsultowanie informacji o rozkładzie lotów oddanych do dyspozycji przez lotniska.
- Wysyłanie telefaksów.
- Wysyłanie prezentów z każdego miejsca na świecie.
- Konsultowanie map drogowych.
- Dokonywanie rezerwacji samochodów i przelotów.
- Otwór na dyskietkę.

Kapsuły sypialne
Kalifornijska firma Teague opracowała projekt kapsuł sypialnych, które zajmowałyby w samolocie mało miejsca, gdyż stałyby prawie pionowo. Kapsuły te byłyby ładowane na pokład już z pasażerami.

Latająca sala gimnastyczna
Aby uatrakcyjnić pasażerom czas przelotów międzykontynentalnych, towarzystwa lotnicze pracują nad zainstalowaniem na pokładzie małych siłowni. Wykorzystane byłyby przy tym te same podstawy, na których umieszcza się fotele.

KOZIOROŻEC. Otrzymywanie pieniędzy, których nie oczekiwaliście, a także zwrócone zostaną...

WODNIK. Czeka sukces finansowy. Pod względem finansowym cały tydzień będzie udany...

RYBY. Do grudnia musicie zapomnieć o sporach majątkowych i unikać konfliktu z rodziną...

BARAN. Pomysłnie wykonać ważne zadanie, a wynagrodzenie za nią otrzymacie nieco później...

tych, którzy od dawna już marzyli o należym wykorzystaniu swych talentów...

BYK. Pomysłnie zrealizować swoje plany komercyjne. Będziecie mieli tak wiele różnych spraw...

BLIŹNIĘTA. Możecie liczyć na szybki sukces w pracy i karierze. Mimo wszelkich trudności wasze idee zostaną zrealizowane...

RAK. Powinności zachować ostrożność w kontaktach z kolegami i być uważni wobec rodziny i młodego pokolenia...

LEW. Nieoczekiwanie znajdziecie pieniądze na opłatę podatków oraz dodatkowe inwestycje do swego budżetu...

PANNY. Czeka tydzień pomyślnych nadziei na przyszłość. Odczuwacie wielki przypływ siły i energii...

WAGA. Możecie się udać w podróż z racem z bliską osobą, ale i podróż bez niej również będzie ciekawa...

SKORPION. Będziecie zadowoleni z swojej sytuacji finansowej, ale czeka was niełatwy okres, toteż zachowujcie się ostrożnie...

STRZELEC. Podpiszcie pozyteczną umowę i wyprowadźcie swoich rywali w biznesie. Czeka ważna podróż komercyjna...

Koszykówka

Euroliga koszykarzy

Odbyła się trzecia kolejka spotkań Eurologi koszykarzy. W grupie A klub Artura Karniszowa Olimpijczyści Pireus pokonał francuski Limoges CSP...

Table with 2 columns: Rank, Team, Points. 1. Olypiakos 6, 225-198; 2. CSKA 5, 235-226; 3. Maccabi 5, 228-215; 4. Efes 5, 220-198; 5. Real 3, 225-253; 6. Limoges CSP 3, 181-224.

Table with 2 columns: Rank, Team, Points. 1. Benetton 6, 220-191; 2. PAOK 5, 236-221; 3. Estudiantes 5, 222-225; 4. BC Split 5, 229-211; 5. PTT Ankara 3, 202-231; 6. FC Porto 3, 217-247.

Table with 2 columns: Rank, Team, Points. 1. FC Barcelona 5, 253-249; 2. Kinder 5, 237-218; 3. Partizan 5, 245-232; 4. Pau-Orthez 4, 237-234; 5. Ulker 4, 227-239; 6. Hapoel 4, 207-234.

Table with 2 columns: Rank, Team, Points. 1. Teamsystem 6, 242-227; 2. AEK Ateny 5, 198-193; 3. Alba Berlin 5, 226-224; 4. Cibona 4, 238-241; 5. Olimpija 4, 215-218; 6. PSG-Racing 3, 189-205.

Euroliga koszykarek

Odbyła się pierwsza kolejka rozgrywek Eurologi koszykarek. Oto ich wyniki: grupa A: Bourges - Como 57:54, Ruzomberok - Jezica Lublana 101:72, Getafe Madryt - Sporting Ateny 68:54...

W polskiej lidze

W czwartek odbyły się cztery spotkania 8 kolejki ligi koszykarzy. Oto ich wyniki: Polonia Parte Przemyski - PKK Warta Szczecin 87:81, Stal Stalowa Wola - Browar Dąbki Białystok 80:85...

Siatkówka

Polki poza czołową czwórką

Na mistrzostwach Europy siatkarek w Czechach zakończyły się eliminacje. W ostatnim meczu reprezentacja Polski przegrała z renomowanym zespołem Rosji 1:3 (6:15, 13:15, 15:3, 7:15)...

Table with 2 columns: Rank, Team, Points. 1. Rosja 10, 15-2; 2. Bulgaria 8, 11-6; 3. Polska 8, 10-7; 4. Lotwa 7, 6-11; 5. Holandia 6, 6-12; 6. Białoruś 6, 4-14.

Table with 2 columns: Rank, Team, Points. 1. Chorwacja 10, 15-1; 2. Czechy 10, 10-6; 3. Włochy 6, 10-7; 4. Ukraina 4, 6-10; 5. Niemcy 2, 4-12; 6. Rumunia 2, 3-12.

O miejsce 5-8 Polska zagra z Ukrainą, a Włochy - z Lotwą. M. R.

Piłka nożna

Już bez polskich drużyn

Po meczach rewanżowych pierwszej rundy rozgrywek Pucharu Zdobywców Pucharów do dalszych etapów pucharowych Europy nie zakwalifikowała się ani jedna polska drużyna...

Oto wyniki pozostałych spotkań (w nawiasach wyniki pierwszych meczów, czarnym tłem wyróżniono zespoły przesyłane do drugiej rundy): Arsenal Erewan - FC Kopenhaga 0:2 (0:3), NK Hranjevac - AIK Sztokholm po dogrywce 1:1 (1:0), Lokomotiw Moskwa - Bielezna Bobrujsk 3:0 (2:1), Szachtior Donieck - Boavista Porto 1:1 (3:2), Dinaburg Daugavpils - AEK Ateny 2:4 (0:5), National Bukareszt - Kocaelispor 0:1 (0:2), VfB Stuttgart - IB Vesninnanyargau 2:1 (3:1), Crvena Zvezda Belgrad - Germinal Ekeren 1:1 (2:3), FC Luzern - Slavia Praga 2:0 (2:4), Tromsoe IL - NK Zagreb po dogrywce 4:2 (2:3), Sturm Graz - Apol Nikozja 2:0 (1:2), Vaslui Bodapesei - Betis Sewilla 0:2 (0:2), Roda JC Kerkrade - Hapoel Beer-Sheva 10:0 (4:1), FC Kilmarnock - OGC Nicea 1:1 (1:3), Slovan Bratysława - Chelsea Londyn 0:2 (0:2).

W niedziele Żalgiris gra z młodzieżą

W sobotę i niedzielę odbędzie się 9 kolejka spotkań mistrzostw Ligi Piłkarskiej Litwy. W sobotę wileńska Lokomotywa-Vilbona podejmie mistrza Litwy, szwalską Karede. W niedzielę w Wilnie odbędzie się dwa mecze. O godz. 13.00 na stadionie „Žalgiris” młodzieżowiec z gospodarzami boiska. O godz. 15.30 na stadionie Panerys gospodarze będą grać z zespołem FBK Kaunas. M. PIASECKI

Hożej na lodzie

Mistrzostwa Ligi Wschodniej

Meczami w Godnie z miejscową drużyną Nienam wczoraj mistrz Litwy Enerģija z Elektrai na rozpoczęcie swego trzeciego występu w mistrzostwach Ligi Wschodniej Litwy (EHL). W tym sezonie w mistrzostwach bierze udział 10 drużyn - 4 z Białorusi, 3 z Ukrainy, 2 z Łotwy i 1 z Litwy. Najpierw każda drużyna czterokrotnie zmierzy się systemem dwumeczów z wszystkimi swymi przeciwnikami. Następnie sześć najlepszych zespołów jeszcze zmierzy się między sobą dwukrotnie, a cztery pozostałe - będą grały ze sobą po cztery mecze. Po tym osiem drużyn rozpostacie zmagania o Puchar EHL.

Jak powiedział na konferencji prasowej prezydent Federacji Hokeja na Lodzie Litwy Vitas Gudziškis, chociaż zespół Enerģija jest podstawą reprezentacji Litwy, jednakże na miejsce medalowe nie liczy. Udzielił w tych rozgrywkach jest nieobędny, ponieważ tylko w ten sposób można podnieść poziom swych zawodników. Na razie nie jest rozwiązana kwestia lodu, toteż nasz zespół tak późno włącza się do rozgrywek.

Trudna do rozwiązania jest kwestia finansowania lidzy. W ciągu dwóch lat udział w mistrzostwach Ligi finansowała federacja, która w bieżącym sezonie nie może zapewnić finansowania, toteż zwróciła się do samorządu rejonu trockiego, prosząc zapewnić hokeistom żywnienie. Podkreślił drużynowy opiekun federacji.

Pierwsze spotkanie w wiceprezesa oświaty Enerģija planuje rozegrać 7-8 listopada. Do tego czasu planuje się zalać lód w Elektrai. Finansowanie Pałacu Lodowego w Elektrai również jest niejasne. Jedyna nadzieja na subsydie państwowe. Na sezon lodowisko potrzebuje nie tak dużo - około 250 tys. litów.

V. Gudziškis ma nadzieję, że wszystkie wymienione problemy zostaną rozwiązane, ponieważ na przełomie Nowego Roku na Litwie zostaną rozegrane mistrzostwa mistrzostwa świata drużyn grupy D (do lat 20), których organizacją powierzone Litwie. Mielibyśmy światła w przeprowadzeniu mistrzostw świata mężczyzn i juniorów, toteż już mamy doświadczenie - optymistycznie zaznaczył prezydent federacji. Mieczysław RADZIWIŁOWICZ

Krzyżówka

Znaczenie wyrazów

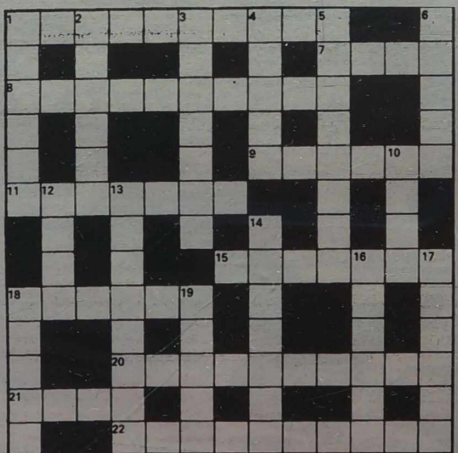
Poziomo: 1. Połowa (5, 5). 7. Materiał halabardzysty? 8. Pantom podaje do wiadomości: To pewna gwarancja bezdzietności! 9. Pięlgryzm. 11. Azot + wodór. 15. Pociarek. 18. Co komu z kokonu? 20. Antonim sknery. 21. ... tatarska. 22. Sprzedać ci kapustę i szpinak i sałatę i szczypiorek.

Pionowo: 1. Obył jej Holofernes nigdy nie ujrzał! 2. Opus. 3. 12/7/97. 4. Cytata na OO. 5. Odstępca. 6. Ma 8 oczu, lub 8 żarówek. 10. „Święty... już mało w polu widzi”. 12. Bywają odzieżowe i książkowe. 13. Brak mi słów by to opisać, bo to... zaskakujące! (3, 5). 14. Zderzenia. 16. Instrument Orfeusza. 17. Ze szczytem Elbrus. 18. Filon czekał pod umówionym. 19. Kotki.

ROZWIĄZANIE

KRZYŻÓWKI Z NR 184

Poziomo: próchno, Faraon, gęsiarka, rzepka, Baptysta, trapi-

sta, emalie, logogryf, andrut, asypriana. Pionowo: poręba, cykady,

natarciu. W stołowej sądowej spotykają się przy obiedzie prawnicy. Do stołu podchodzi sędzia z trudem hamując śmiech. - Co jest? - pytają koledzy - z czego się śmiejesz? - Usłyszałem przed chwilą świetny dowcip polityczny. - Opowiedz! - nalegają. - Nie mogę! Dławią na niego trzy lata...

ofiera, tryle, animacja, Bolesław Prus!, piramida, satelita, opiótki, tryton.

zbliznienia - przecież powódka wiedziała dobrze, jakie mogą być jego skutki. Powódka odpowiada: Tak, wiedziałam, proszę wysokiego sądu, ale jak ten pan wyjął 100 dolarów to nie mogłam mu się oprzeć... x Sędzia do świadka: - A więc świadek widział, jak oskarżeni bili się kreskami. Dlaczego świadek nie próbował ich powstrzymać? - Nie było już wolnych kreszek, proszę wysokiego sądu!

Uśmiech Temidy

x Sędzia przesłuchuje świadka i pyta czemu świadek nie popisał się na pomysł poszkodowanemu, kiedy powstała bójka? Świadek odpowiada całkiem logicznie. - Bo w tym momencie, proszę wysokiego sądu, nie wiedziałem jeszcze, który z nich będzie poszkodowany... x Lata pięćdziesiąte. Stalimizm w

Litwa i Wilno po 1863 roku

Po powstaniu styczniowym Litwę dosięgły represje znacznie surowsze niż w Królestwie i na Rusi. Tak ciężkich i nie sprzyjających warunków do rozwoju kulturalnego nie miało żadne z miast polskich również przeciw dotkniętej reakcją popowstańcowa, nigdy też wcześniej nie było ich w samym Wilnie. Kolejni generałgubernatorowie mieli za zadanie rusyfikację powierzonej im administracji kraju i powolne znoszenie instytucji świadczących o jego odrębności. Wilno postępczynie przekształcało się, zdaniem M. Stolzmana, badaczki kultury wileńskiej lat międzypowstańcowskich, w „zapadłą prowincjonalną miścinę tzw. ziem zabranych”.

Rząd rosyjski zmierzał do oderwania ludności od kultury polskiej wieloma sposobami. Epokę murawiewowską otwierało zarządzenie z r. 1865 o zakazie drukowania książek i czasopism w języku polskim. Rok 1866 przyniósł następne ograniczenia: gubernator Kaufman polecił wycofać ze sprzedaży wszystkie książki polskie oraz zabronił właścicielom drukarni posiadania czcionek polskich i nakazał zniszczenia form do ich odlewania. Polskie życie kulturalne uderzył zakaz używania języka polskiego już nie tylko w druku i ze sceny nie tylko na publicznych obradach i w urzędach, ale i w prywatnych rozmowach o ile toczyły się one w miejscach publicznych, gdzie wywieszono tabliczki z upokarzającym napisem: „gawarić po polski w sprzeczajestwa”. Rozporządzenia te okazały się bardzo dotkliwe, bowiem na przeszło 4 lata uniemożliwiły działalność naukową i

kulturalną. W warunkach politycznej niewoli zrusyfikowanej szkoły wyrugowania języka polskiego z różnych instytucji życia społecznego, każda książka w języku polskim choćby tłumaczona z innych literatur przyczyniała się do walki o zachowanie języka podstawowego wyróżnika narodowego.

Zupełnie zlikwidowano prasę polską, do roku 1905 zamilkł teatr. Katolicy stale natrafiali na przeszkody przy staraniach o awans w wojsku czy administracji. Wszelkie nadużycia należało znosić cierpliwie z uczeniem wdzięczności za „rosyjski chleb”, który się jadło. Brutalniejszy i bardziej masowy terror, stracenia, zsyłki i konfiskaty przerzedziły najwartościowszy element polski. Przerwanie, zachowanie tradycji, odparcie niepożądanych wpływów stało się jedynym hasłem społeczeństwa zdruzgotanego klęską powstania. Kurcowie trzymanie się ziemi było manifestacją najczystszych uczuć patriotycznych.

Na Litwie nastąpiło znaczne ograniczenie szkolnictwa polskiego, a całe szkolnictwo średnie zostało zrusyfikowane. Obcy narodowej kulturze charakter szkoły rządowej skłaniał młodzież do szukania innych pozaszkolnych dróg uzupełniania wiedzy. Najwyższym przejawem aktywności i odruchem buntu przeciwko panującym stosunkom społeczno-politycznym było tajne nauczanie.

Kościół katolicki był jedynym widomym znakiem istnienia kultury polskiej na Litwie. Wobec ostro zaznaczających się przeciwieństw między prawosławiem a katolicyzmem, przy ko-

Przedstawiamy autorke
Beata PIASECKA ukończyła Wileńską Szkołę Średnią im. W. Syrokomli. Stypendium, uzyskane w Warszawie za tytuł laureata na Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego, umożliwiło studia na Wydziale Filologii Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego.

W 1996 roku obroniła pracę magisterską napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. S. Frybera. Przedmiotem pracy było życie kulturalne Wilna po r. 1863.

Bogata przeszłość Wilna niejednokrotnie inspirowała badaczy do napisania monografii czy przyczynkarskich dzieł o mieście. Ale w dotychczasowych opracowaniach, poświęconych zagadnieniom życia kulturalnego i literackiego Wilna, II połowa XIX w. zajmuje niewiele miejsca albo jest traktowana bardzo ogólnikowo. Niniejszy zarys wkracza więc na teren wiaź małą znany.

ściele skupiła się cała masa ludowa wyznania katolickiego. Obrona wiary zrosła się z obroną narodowości. Prześladowania nie mogły zatem ominąć tego kolejnego obok szkoły źródła uczuć narodowych. Już w 1865 roku usiłowano wprowadzić język rosyjski do nabożeństw pozaliturgicznych i kazań. Wydrukowano rosyjskie tłumaczenie rytuału katolickiego i książkę do nabożeństwa w przekładzie rosyjskim. Jednakże zarządzenia te spotkały się z żywiołowym protestem ludności katolickiej.

Wyjątkowo antypolskie ustawaodawstwo niszczyło również własność ziemską w kresach. Ukazem z 1/22.XII.1865 roku zabroniono „licom polskogo proischozhdenija” nabycia bez zgody generałgubernatora majątków ziemskich poza obrębem miast. Prawo z roku 1885 obostriło dawne ograniczenia polskiego stanu posiadania: wzbrowniło wszelkich zastawów ziemi. Zbankrutowane gospodarstwa przekazywane po dół domo osadnikom rosyjskim. Tak więc przy pomocy państwa zwyciężono mechanicznie powiększono własność rosyjską.

Polowa lat 70-tych przyniosła poprawę sytuacji nie tylko w całym Królestwie, ale też na Litwie. Krótkotrwałe okresy bardziej liberalnego kursu politycznego miały miejsce za rządów generałgubernatorów Albiedyńskiego (1878), który zjednał so-

bie opinię człowieka wykształconego i przeciwnika gwałtownych metod „obrusitelstwa” oraz Tottlebena (1884) według określenia H. Korwina Miłewskiego „człowieka nienajgorszego ale służbiisty i rygorysty”. Cofnięto wtedy zakaz drukowania w Wilnie książek polskich.

Politykę przesładowczą stosował carat również wobec innych mieszkańców tych ziem. Administracja carska skrzętnie wykorzystywała różnice narodowościowe dbając m. in. o oderwanie Litwinów od wszelkiej łączności z Polakami. Przypiszęszy rusyfikację mas ludowych na tym obszarze miał zakaz wszelkich druków i publikacji w języku litewskim i rozporządzenie o drukowaniu książek litewskich alfabetem rosyjskim. Zarządzenie to Litwini uznali za zamach na swą indywidualność narodowo-wyznaniową. Stanowczo sprzeciwili się zastąpieniu czcionek łacińskich rosyjskimi, zbojkotowali litewskie wydawnictwa rządowe i wytrwali w oporze aż do roku 1904. Walka o kulturę wyraziła się również w tajnym nauczaniu dzieci po litewsku. Akcja rusyfikacyjna w stosunku do Litwinów nie tylko się nie powiodła, ale na ile ścierania się 2 kultur - katolickiej polskiej i prawosławnej rosyjskiej - nastąpiła szczególna aktywizacja litewskiego odrodzenia narodowego. W warunkach uporczywej walki o kulturę wyrosło i dojrzało ok. 1880 roku młode pokolenie pierw-

szej chłopskiej inteligencji. Litwini potrafili też wykształcić własne duchowieństwo, które spełniło bardzo ważną rolę w dziele utrzymania litewskości.

Kultura rosyjska szerzyła się coraz bardziej nie tylko drogą zarządzeń administracyjnych, m. in. obsadzeniem wszystkich stanowisk urzędowych wyłącznie przez Rosjan prawosławnych, lecz i skutkiem organicznego ulegania jej prawosławnej ludności białoruskiej. Książek w tym języku cenzura w ogóle nie dopuszczała do druku, twórczość literacką białoruską zanikała zatem prawie zupełnie.

Tak więc represje rządowe i bezwzględność polityki rusyfikacyjnej spowodowały ogólny zastój kulturalny na tzw. ziemiach zabranych. Dopiero rok 1905 otworzył możliwość instytucjonalizacji życia kulturalnego. Próby wcielenia dawnych prowincji polskich do Rosji poniosły porażkę. Pełną gotowość społeczeństwa do umiejętnego wykorzystania liberalizmu przyniesionego przez wydarzenia 1905 roku należy przypisać ogromnej żywotności i sile oporu ludności, która zdołała przechować poczucie świadomości narodowej oraz krótkotrwałym inicjatywom kulturalnym, podejmowanym w nielicznych chwilach odprężenia politycznego, wśród nich działalność wydawnictwa i księgarni E. Orzeszkowej.

W Santoryszkach - tomograf najnowszej generacji

W ośrodku radiologicznym Kliniki Santorskiej odbyła się prezentacja najnowszego komputerowego tomografu firmy „Siemens” - „Somatom plus 4”. Taki tomograf pozwoli na zbadanie całego organizmu człowieka. Tomografy starszej generacji służyły do badań

mózgu i wad rdzenia kręgowego. Doskonała technika komputerowa pozwala medykom wykonującym biopsję, na pobranie próbek do badań histologicznych nawet z najgłębiej położonych, najmniejszych tkanek w organizmie człowieka. A. M.

Krajobrazy Wilna i Wileńszczyzny w zgadywance „KW”: Jesteś spostrzegawczy, masz dobrą pamięć

Pytanie zgadywanki z dn. 20 września br. brzmiało: Co to za kaplica i w jakim mieście w Polsce stała?

Poprawna odpowiedź: Jest to replika Sanktuarium Ostrej Bramy - Kaplica Matki Bożej Miłosierdzia w Skarżysku-Kamiennym (woj. kieleckie), zawierającej kopię obrazu z Wilna.

Listownie i telefonicznie odpowiedzieli: Jan Anuszewicz, Walentyna Baranowska, Tadeusz Biedulski, Rimas i Tomek Biedulscy, Weronika Duchniewicz, Edward Gajewski,

Franciszek Hajduk, Ryszard Jakutowicz, Sabina Jakutowicz, Irena Jankuniec, Jerzy Jarmolowski, Edgar i Zbyszek Jarmolowscy, Zofia Jasiulewicz, Jan Klimowicz, Adam Korbut, Józefa Michniewicz, Eugeniusz Narumiec, Janina Radziusz, Eugeniusz Rymaszewski, Maria Stankiene, Franciszka Tarańczuk, Alfreda Trofimowa, Halina i Waldemar Wiszniewscy, Janina Wyszomirska, Zofia Urbanowicz.

Pytania kolejnej zgadywanki: Gdzie się znajdują: ta tablica pamiątkowa oraz rzeźba?

Odpowiedzi oczekujemy od 6 do 17 października br. pod adresem redakcji „KW”: Laisves pr. 60, 2056 Vilnius, z dopiskiem „Krajobrazy”, ew. można przekazać tel. 42-79-88. W redakcji są do odebrania nagrody książkowe za zgadywankę z dn. 20 września: 11 piętrowy, pokój 1117, od godz. 10.00 do 17.00.

Następna zgadywanka zostanie ogłoszona tradycyjnie w sobotę, 18 października.

Jerzy SURWIŁO
Fot. Adam Korbut,
Stanisław Najmowicz

Dekret Prezydenta Republiki Litewskiej O odwołaniu J. Bredikisa ze stanowiska nadzwyczajnego i pełnomocnego ambasadora Republiki Litewskiej w Republice Tureckiej 2 października 1997r., nr 1421

Artykuł 1.
Zgodnie z punktem 3 artykułu 84 Konstytucji Republiki Litewskiej i na wniosek rządu Republiki Litewskiej odwołuję Jurgisa Bredikisa ze stanowiska nadzwyczajnego i pełnomocnego ambasadora Republiki Litewskiej w Republice Tureckiej.

Artykuł 2.
Ten dekret wchodzi w życie od dnia jego podpisania.

Prezydent republiki Algirdas BRAZAUSKAS
Premier Gediminas VAGNORIUS
(Zam. 1140)

Europa

Konwencja o ochronie mniejszości

Europejska konwencja w sprawie ochrony mniejszości narodowych wejdzie w życie z dniem 1 lutego 1998 r., po jej ratyfikowaniu przez 12 krajów. Ostatnim - dwunastym krajem, który w piątek złożył stosowne dokumenty w Strasburgu jest Finlandia. Poinformował o tym komunikat Rady Europy.

Ratyfikowanie przez 12 krajów było warunkiem wejścia w życie konwencji. Ratyfikacji tej dokonały dotychczas Cypr, Dania, Estonia, Hiszpania, Mołdawia, Niemcy, Rumunia, San Marino, Słowacja, Węgry i była republika jugosłowiańska Macedonia.

Wszystkie 12 krajów będą musiały przedstawić Radzie Europy raport o tym, jakie kroki podjęły, by zrealizować konwencję. Ich raporty zostaną rozpatrzone przez Komitet Ministrów RE i komitet doradczy.

Zastępca sekretarza generalnego RE Hans-Christian Krueger określił jako poważne wydarzenie rychłe wejście w życie tej Konwencji, która zapewni mniejszościom skuteczną obronę.

Konwencję podpisywali ponadto 24 inne państwa RE. Nie uczyniły tego dotychczas Francja, Belgia, Bułgaria i Turcja.

Konsultacje

Balcerowicz niezadowolony

„Dotychczasowych rozmów między AWS a Unią Włochości nie oceniam dobrze” - stwierdził Leszek Balcerowicz w przekazanym PAP w piątek oświadczeniu w sprawie tworzenia koalicji rządowej. UW oczekuje na wyraźną deklarację AWS, z kim chce tworzyć koalicję i jak widzi „kształt programowo-personalny” nowego rządu.

Balcerowicz raz jeszcze podkreślił, że dla UW nie do przyjęcia jest wejście PSL do rządu. Unia nie widzi też możliwości zawarcia koalicji z ROP.

„Nam chodzi o żywy program, to znaczy realizowany w praktyce

plan, a nie papierowe uzgodnienia. Nośnikami żywych programów są ludzie” - stwierdził lider UW. Podkreślił, że Polska potrzebuje rządu o najwyższych możliwych kompetencjach. Musi to być także - dodał - rząd silny politycznie, a nie grupa osób kierowanych przez „biuro polityczne” znajdujące się na zewnątrz.

Unia liczy na to, że w tej sytuacji nastąpią konkretne rozmowy, gdyż „odklekanie podstawowych decyzji ośmiśmia nie tylko ugrupowanie polityczne, ale i demokratyzacja polityki”. UW jest do takich rozmów gotowa - oświadczył Balcerowicz.

Rejestracja

Partia Wałęsy

Chrześcijańska-Demokracja III RP - to nazwa partii utworzonej przez Lecha Wałęsę - poinformował w piątek dziennikarz PAP przyjeżdżający im. b. prezydenta Marek Gumowski. Przedstawiciele nowej partii złożyli w Sądzie Rejonowym dla M.St. Warszawy wymagane dokumenty oraz 1000 podpisów osób deklarujących chęć uczestniczenia w Ch-D III RP.

W rozmowie z dziennikarzem PAP Wałęsa zapewnił, że jego partia, której powstanie zapowiadał jeszcze przed wybraniem, nie będzie rywalizować z AWS'".

Moim celem jest „zagospodarowanie” blisko 50 proc. społeczeństwa, które nie wzięło udziału w wyborach - wyjaśnił b. prezydent.

Ameryka Łacińska

Kongres prostytutek

Zatwierdzeniem własnego „planu działań” zakończył się w czwartek w stolicy Kostaryki, San Jose, pierwszy kongres prostytutek z krajów Ameryki Łacińskiej. W odpowiedzi kostarykański Kościół katolicki postanowił zorganizować „marsz protestu i potępienia”.

Organizator kontrofensywy kościelnej, energiczny ksiądz Mainor de Jesus Calvo wyjaśnił, że akcja ta będzie wymierzona „przeciwko prostytutkom”, a nie przeciwko siostronom prostytutkom”. Uczestnicy marszu zapowiedzieli, że przejdą od „Parku Centralnego” do hotelu, w którym córki Koryntu ogłosiły wyniki swojego kilkunandziesiątego szczytu.

Z obawy przed możliwością zamieszek minister bezpieczeństwa

publicznego, pani Laura Chinchilla, skierowała do ochrony prostitutek policjantów i kilka wołów policyjnych.

Kongres z udziałem 60 prostitutek z kilkunastu krajów Ameryki Łacińskiej zorganizował Latynoamerykański Instytut ds. Prewencji i Oświaty Zdrowotnej oraz holenderski Humanistyczny Instytut ds. Współpracy z Krajami Rozwijającymi się.

Szczyt przedstawicieli najstarszego zawodu świata wywołał burzliwą debatę. Kościół katolicki zarzucił delegatkom, że usiłują promować prostytucję. Ojciec Mainor zalecił Kostarykankom chętnym do udziału w marszu protestu, by stawiały się z flagami Kościoła, Kostaryki i z białymi chusteczkami.

Obyczaje

Komunikacja zbiorowa...

Policja w Hongkongu aresztowała 35-letnią kobietę za napastowanie seksualne w autobusie - poinformowała w piątek komenda policji.

Pewien 49-letni pasażer - którego tożsamości nie ujawniono - odrzucił zaloty tej pani i odmówił natychmiastowego odbycia z nią stosunku płciowego na miejscu, jak się tego domagała.

Agresywnie nagabywany pasażer zwrócił się w końcu o pomoc do kierowcy, który próbował interweniować, ale kobieta zaczęła mu rozpinąć rozpiorek. Zdesperowany kierowca postanowił wreszcie wezwać policję.

Monarchia

Książniczki na wydaniu i księżęta do wzięcia

Z okazji ślubu hiszpańskiej księżniczki Krystyny z piłkarzem rezerwowym Inakim Urdangarimem, który odbędzie się w sobotę w Barcelonie, przekazyjemy listę księżniczek i książąt stanu wolnego w Europie.

W Hiszpanii: następcą tronu, 29-letni książę Asturii Filip, młodszy brat Krystyny.

W Danii: następcą tronu, 29-letni książę Fryderyk.

W Norwegii: oboje dzieci króla Norwegii: 24-letni Haakon Magnus i 26-letnia Martha Louise.

W Szwecji: 20-letnia księżniczka

Pięlgryzmka

Tysiące Brazylijczyków powitało papieża

Tysiące Brazylijczyków powitało na ulicach Rio de Janeiro papieża Jana Pawła II, który przybył w czwartek po południu z czwartą już wizytą do Brazylii.

Witając Ojca Świętego prezydent Brazylii Fernando Henrique Cardoso podziękował za wybór Rio de Janeiro na miejsce II Światowego Spotkania Rodzin, któremu Karol Wojtyła będzie przewodniczył.

Jan Paweł II zapowiedział do rządu brazylijskiego o zwrócenie szczególnej uwagi na nierówności społeczne, problemy ubóstwa i dzieci ulicy oraz konieczność zapewnienia godnego życia społecznościom indyjskim i afrokubańskim.

By skrócić przejazd papabilem z przylegającej do międzynarodowego lotniska bazy lotniczej Galeão, dokąd przybył z Rzymu samolot Alitalia, papież został przewieziony śmigłowcem do centrum miasta.

Dopiero tam rozpoczął przejazd po jednej z głównych arterii znanego z karnawałów Rio.

Mimo upału z temperaturą wynoszącą co najmniej 35 st. Celsjusza, papieża witaly spontanicznie tysiące Brazylijczyków zgromadzonych wzdłuż trasy przejazdu. Witający mieli w rękach flagi Brazylii, Watykanu i stanu Rio de Janeiro. Ulicę zasyłały tony konfetti wysypianych z okien budynków. 20 kościołów znajdujących się wzdłuż trasy przejazdu witało papieża biciem w dzwony.

W trakcie 4-dniowej wizyty w Brazylii 77-letni Jan Paweł II skoncentrował się na obronie tradycji, chrześcijańskiego modelu rodziny, potwierdził stanowisko Kościoła w kwestii kontroli urodzin, aborcji i rozwodów.

NA ZDJĘCIU: Brazylijczycy witają Jana Pawła II. Fot. EPA-ELTA

Białoruś-Rosja

Łukaszenka protestuje

Prezydent Białorusi Aleksandr Łukaszenka wystosował w czwartek oficjalny protest do rosyjskiego prezydenta Borysa Jelcyna w związku z odwołaniem przez Kremł jego wizyty w dwóch regionach Rosji - poinformowała agencja ITAR-TASS.

Ten incydent, związany z aresztowaniem na Białorusi dziennikarza rosyjskiej telewizji ORT Pawła Szeremieta (obywatela Białorusi), „jest sprzeczny ze wspólną polityką rozwoju stosunków między narodami dwóch krajów” - ocenił w telegramie szef państwa białoruskiego.

Warunkiem wizyty Łukaszenki, jaki postawił prezydent Jelcyn, jest

uwolnienie Szeremieta, który jest przetrzymywany w białoruskim areszcie od lipca. Został aresztowany wraz z kolegami z ORT po udowodnieniu w materiałach reporterskich, że granica białorusko-łitewska jest słabo chroniona, co daje możliwość uprawiania kontrabandy na dużą skalę.

Oswolnienie Szeremieta zabiegają rosyjskie władze, w tym sam Jelcyn.

Łukaszenka, który na prośbę Jelcyna zwolnił rosyjskich dziennikarzy, uważa, że w stosunku do Szeremieta-obywatela Białorusi - musi być zastosowana rutynowa procedura sądowa.

Kurierem

● Kolejne trzęsienie ziemi nawiedziło środkowe Włochy. Było nieco słabsze niż wstrząs sprzed tygodnia i miało siłę ok. 8 stopni w skali Mercallego. Pierwsze wiadomości mówią o dwóch rannych strażakach i nowych stratach materialnych. Wstrząsy dotknęły również Azyę. Kolejne straty poniosła góra bazylika św. Franciszka, gdzie zapadł się tympanson. Nie ma wiadomości o rannych. Spore zniszczenia zanotowano w miasteczku Camerino, gdzie zawalił się domy w historycznym centrum.

● Rozwój współpracy regionalnej jako czynnika umacniającego bezpieczeństwo i przyspieszenia procesu integracji euroatlantyckiej omawiają w Sofii ministrowie obrony Europy Południowo-Wschodniej, którzy zebrali się na jednodniowej konferencji. Konferencja jest rozszerzeniem inicjatywy o współpracy regionalnej, zainicjowanej na spotkaniu ministrów obrony Bułgarii, Macedonii i Turcji w Tiranie w kwietniu 1996 r., w którym wzięli udział także ministrowie obrony USA i Włoch. Postanowiono rozszerzyć krąg uczestników o wszystkie państwa regionu bałkańskiego, które są członkami NATO lub program „Partnerstwo dla pokoju”.

● Prezydent Rosji Borys Jelcyn wezwał wszystkich Europejczyków do zjednoczenia się w „jedną, wielką Europę bez żadnych linii podziału”. Rosyjski przywódca udzielił wywiadu rosyjskiej telewizji ORT i francuskiej telewizji FR3 przed podróżą do Strasburga, gdzie 10 i 11 października odbędzie się szczyt państw członkowskich Rady Europy.

● Lider opozycyjnej rosyjskiej partii komunistycznej oskarżył prezydenta Jelcyna, że szantażem próbuje zmusić parlament do uległości w sprawie reform. Giennadij Żuganow, którego partia jest najliczniej reprezentowana w rosyjskiej Dumie Państwowej (niższa izba parlamentu), odpowiedział w ten sposób na wcześniejszą krytykę Jelcyna pod adresem parlamentu i groźbę jego rozwiązania, jeśli nie zmieni on swego postępowania. Lider komunistów powiedział, że mimo gróźb Dumy nie zaprobuje projektu budżetu na rok przyszły, nad którym ma dyskusować w przyszłym tygodniu.

● W Tbilisi doszło do pełnego spotkania prezydenta Eduarda Szewardnadze z wicepremierem Czechenii Achmedem Zakajewem. Po rozmowie Zakajew powiedział dziennikarzom, że „nie należy się dziwić takim spotkaniom i pora już przystąpić do regularnych kontaktów kierownictwa Gruzji i Czechenii”.

● Prezydent Francji Jacques Chirac oświadczył w Chambers (Anglia), że „wkrótce będziemy mieć euro” i że „Włochy i Francja „pragną uczestniczyć w nim od 1 stycznia 1999 r.”. „Wszystcy mamy swoje trudności. Wiemy, że od każdego narodu osiągnięcie tego celu wymaga wysiłku” - powiedział Chirac na konferencji prasowej, na zakończenie 17. francusko-włoskiego spotkania w szczyt.

● Premier Wiktor Czernomyrdin oświadczył, że „na razie” władze federalne Rosji nie zamierzają wprowadzać żadnej blokady ekonomicznej Czechenii, jednak władze tej kaukaskiej republiki „opowinny zachowywać się w sposób cywilizowany”. Czernomyrdin skomentował w ten sposób (na prośbę dziennikarzy) wcześniejszą wypowiedź pierwszego wicepremiera Czechenii Mowladi Udugowa, który powiedział, że władze federalne Rosji wprowadząją blokadę ekonomiczną Czechenii. Zdaniem Czernomyrdina, władze czereńskie chciały, aby tak się stało, bowiem mogłyby wówczas kontynuować swój informacyjny przeciwko rosyjskiemu rządowi.

SOBOTA

4 PAŹDZIERNIKA
LTV

8.00 - S. „Niania IT”. 8.30 - Dzień dobry 10.00 - S. „Noc i Kasper”. 10.30 - Telego. 11.00 - Witaj, Francjo. 11.30 - Nasz język. 12.00 - Alice. 12.30 - Spektakl „Swaty”. 13.40 - Tenis stolowy. 14.10 - Film dok. 14.30 - Film fab. „Tatusiowa córka”. 16.00 - Wizerzeżczywi. Salon Chodkiewiczów. 16.55 - Miśtrzowa LK. 18.30 - W świecie filmu. 19.00 - Tenis stolowy. 20.00 - Milioner. 20.20 - Loteria. 20.30 - Panorama. 21.00 - Program publ. 21.50 - S. „Rodzina Cordier”. 23.25 - Dziennik wieczorny. 23.35 - Studio sportowe. 23.45 - Koncert.

LNK

8.30 - S. „Mały detektyw”. 9.00 - Poranne koło. 10.30 - Smaczny. 11.00 - Cztery koła. 11.30 - Na jednym końcu... 12.00 - Dzika przyroda. Oranгутy. 13.00 - Kibit Tele Wibie. 14.15 - Klasyczna TV: serial „Baron”. „Przybysze”. „Dziwna wiadomość”. 17.00 - S. „Piątki”. 18.00 - S. „Podwodne rafy”. 19.00 - Wiadomości z Hollywood. 19.30 - Bulwarowe show. 20.00 - Wiadomości. 20.20 - A. Girzadas przedstawia. 21.00 - Film fab. „Główny”. 22.45 - S. „Zakładnik”. 0.30 - Tajemnice kobiety. 0.55 - Jeszcze nie wieczór. 1.40 - S. „Puaro”.

NIEDZIELA

5 PAŹDZIERNIKA

LTV

8.00 - Świąteczne myśli. 8.25 - Nowości kościoła katolickiego. 8.30 - Dokumentalistyka LTV. 9.20 - Dla dzieci. 10.15 - Tenis stolowy. 10.45 - S. „Szczęśliwe sprawy wiodliwych”. 11.10 - Technologia i telekomunikacja. 11.30 - Siedem dni Kowna. 12.00 - W świecie koszykówki. 12.30 - Sport na świecie. 13.10 - Klub szachowy. 13.20 - Koncert. 14.00 - Podróż z LTV. 15.00 - Koncert życzeń. 16.00 - Tenis stolowy. 16.25 - Zielone drzewo życia. 17.00 - Dla rolników. 17.30 - Witajcie, goście. 18.00 - Wiadomości. 18.10 - S. „Domek na prelii”. 19.00 - Telego. 19.30 - Czas przyszły. 20.20 - Szanujmy słowo. 20.30 - Panorama. 21.00 - Film fab. „Przepraszam”. 22.35 - Muzyka. 23.15 - Dziennik wieczorny. 23.25 - Muzyka. 23.45 - Studio sportowe.

LNK

8.30 - S. „Mały detektyw”. 9.00 - Bulwarowe show. 9.30 - S. „Urwisy”. 10.00 - Twój wychowanek. 10.30 - Salon białego kota. 11.00 - ABC zdrowia. 11.30 - S. „Stary świat prehistoryczny”. 12.00 - Narodowa geografia. 13.00 - Kibit Tele Wibie. 14.00 - Klasyczna TV: serial „Baron”. „Przybysze”. „Wizerzeżczywi”. 17.00 - S. „Marlow - prywatny detektyw”. 18.00 - S. „Moloney”. 19.00 - S. „Puaro”. 20.00 - Wiadomości. 20.20 - Teletotto.

BALTYCKA TV

8.30 - Ekoróż. 9.00 - Poranna kawa. 10.30 - Wiadomości. 10.35 - Film anim. 11.00 - Konkursy. 11.30 - Wiadomości. 11.35 - Moda. 12.00 - Studio BBTW. 12.30 - Wiadomości. 13.00 - MCM przedstawi. 14.00 - Nowe twarze. 14.30 - Wiadomości. 15.00 - Temat. 15.30 - Wiadomości. 16.00 - Koncert. 16.30 - Wiadomości. 16.35 - Rozmaitości. 17.00 - S. „McGyver”. 18.00 - S. „Płonąca pochodnia”. 19.00 - „Dygnastia 2. Colbowie”. 20.00 - Humor. 20.30 - Walka słów. 21.30 - S. „Pluskowy”. 22.30 - S. „Skrydła”. 23.00 - Film fab. „Obca krew”. 0.40-8.30 - CNN.

TV-3

9.00 - Teleshop. 9.15 - Filmy anim. 10.05 - S. „Nareszcie dzwonek”. 10.30 - POP TV. 11.30 - Kulinarne show. 11.55 - S. Sabaliauskas rozmawia. 12.20 - Program publ. 12.45 - Polujemy, łowimy ryby, wdędamy. 13.15 - S. „Cuda i cudaki”. 14.00 - S. „Telefon pomocy 911”. 14.45 - S. „Drużyna „A”. 15.30 - S. „Wilki powietrzny”. 16.15 - Komputerowe cuda. 16.40 - S. „Słoneczny patrol”. 17.25 - S. „Melrose Place”. 18.10 - S. „Beverly Hills, 90210”. 19.00 - Wiadomości. 19.15 - S. „Mari Mar”. 19.45 - Zaspiewajmy. 20.10 - S. „Jesica Fletcher”. 21.00 - John Lenon. 22.45 - Sport. 22.55 - Wszystkie. 23.25 -

21.00 - Komedia „Fantomzi. Część druga tragiczna”. 22.50 - Kronika kryminalna. 23.20 - Dom do wynajęcia. 23.45 - Tajemnice kobiety. 0.10 - Portrety twórców. 0.40 - Na jednym końcu... 1.10 - S. „Taran”.

BALTYCKA TV

8.30 - Program religijny. 9.30 - Poranna kawa. 10.30 - Wiadomości. 10.35 - Film anim. 11.00 - Konkursy. 11.30 - Wiadomości. 11.35 - Wideoowiesci. 12.00 - BBTW TOP 20. 14.00 - Rentgen. 14.30 - Wiadomości. 15.00 - Reportaż. 15.30 - Wiadomości. 16.05 - Koncert. 16.30 - Wiadomości. 16.35 - Rozmaitości. 17.00 - S. „McGyver”. 18.00 - S. „Zatoka Acapulco”. 19.00 - S. „Dygnastia 2. Colbowie”. 20.00 - S. „Życie Leonarda da Vinci”. 21.00 - Piłka nożna. 22.35 - S. „Na zdrowie”. 23.00 - Program sportowy. 23.30 - Sportozary. 0.05-8.30 - CNN.

TV-3

9.00 - Teleshop. 9.15 - Filmy anim. 10.05 - S. „Nareszcie dzwonek”. 10.30 - Wszystkie. 11.00 - Okno na przyrodę. 11.30 - Kulinarne show. 11.55 - Zaspiewajmy. 12.20 - Europejski kalendarz. 12.45 - Budownictwo. 13.15 - S. „Telefon pomocy 911”. 14.00 - S. „Beverly Hills, 90210”. 14.45 - S. „Drużyna „A”. 15.30 - Film fab. „Beau Geste”. 17.10 - Przegląd sportowy. 17.35 - Stare anegdoty. 18.00 - Akcenty. 18.25 - S. „Ptaki ciernistych krzewów”. 19.15 -

Film fab. „Utracony syn”. 0.55 - Playboy.

WILEŃSKA TV

7.35 - Film dla dzieci. 9.20 - Z Wilna. 9.35 - Znad Wilni TV. 10.05 - Plejada gwiazd. 10.20 - Towary i usługi. 10.30 - O przyrodzie. 11.30 - Aby Litwie było lepiej. 11.45 - Kineskop. 12.50 - Kanał muz. dla dzieci. 13.45 - Ja sama: mężczyźni należą do kuchni. 14.45 - Zawód. 15.40 - Klub samotnych serc. 16.15 - Film fab. „Wspaniali panowie z Bua Dore”. 17.15 - Przegląd wydarzeń tygodnia. 17.45 - Zrób sobie święto. 18.00 - Moje kino. 18.45 - Towary i usługi. 19.00 - Światowa premiera utworu K. Pendereckiego. 19.25 - Skandale tygodnia. 20.00 - Humor. 20.50 - Budownictwo '97. 21.05 - Film fab. 22.50 - Z Moskwy. 23.05 - Show I. Demidowa. 24.00 - Patrol drogowy. 0.15 - Film fab. „W drodze do Hollywoodu”. 1.20 - Film fab. „Przekleństwo”.

VILSAT

9.00 - Film fab. „Ostatni reportaż”. 10.30 - Przetwarzanie. 11.15 - Moje Wilno. 12.25 - Muzyka. 18.00 - Dotyk. 19.00 - Muzyka. 19.20 - Kalendarz zniek. 19.30 - Cuda czarodziejki. 20.15 - Szafeta Vilsatu. 21.00 - Muzyka. 21.30 - Film fab. „Marsz, marsz tra-ta-ta”. 23.00 - Salon country. 23.40 - S. „Latający lekarz”.

I KANAŁ ROSJI

6.45 - Film fab. „Apel”.

S. „Mari Mar”. 19.45 - S. Sabaliauskas rozmawia. 20.10 - S. „Doktor Quinn”. 21.00 - Dwie panie Grebvilles II. 22.50 - S. „Ulice San Francisco”. 23.40 - Kino.

WILEŃSKA TV

7.35 - Film dla dzieci. 9.15 - Filmy anim. 9.40 - Hiszpania w Litwie. 9.50 - Paluski liczą. 10.30 - Humor. 11.00 - Tydzień. 11.30 - Lekcja jez. litewskiego. 11.40 - Zrób sobie święto. 11.35 - Budownictwo '97. 12.05 - Program A. Politykowskiego. 12.40 - Prasa i muzyka. 13.35 - Zrób krok. 14.30 - Sportowy tydzień. 15.00 - Stolica. 15.20 - Towary i usługi. 15.40 - Moskwa oczyma D. Drodzowskiej. 16.00 - Film fab. „Wspaniali panowie z Bua Dore”. 16.50 - Kamień węgielny. 17.20 - Telefon 23.55-60. 18.00 - Z Moskwy. 18.30 - Koncert. 19.00 - Budownictwo '97. 19.15 - Fitil. 19.30 - Film fab. „Jeniec kaukaski”. 21.25 - Wyniki. 22.40 - Film fab. „Na skrzyżowaniu dwóch księżyków”.

VILSAT

9.00 - S. „Latający lekarz”. 10.00 - To jest kino. 10.45 - Dla dzieci. 11.00 - Salon country. 11.40 - Muzyka. 18.05 - Godzina siły ducha. 19.00 - Kalendarz zniek. 19.10 - W Uprządku. 19.30 - Film dok. 19.45 - Koncert. 21.00 - Zatrzymaj się, chwilo. 21.45 - Klajpeda TV. 22.15 - Film fab. „Latający lekarz”. 23.05 - XL-Music.

I KANAŁ ROSJI

6.35 - Film fab. 8.15 - Filmy anim. 8.55 - Ciągnie

8.40 - Milion lotto. 8.45 - Słowo duszpasterza. 9.00, 14.00 - Wiadomości. 9.10 - Biblioteka domowa. 9.30 - Poranna. 10.05 - Humor. 10.35 - Smak. 10.55 - Powrót Galerii Tretajkowskiej. 11.25 - Ameryka z M. Taratutą. 11.55 - Komedia „Jesteśmy z jazzu”. 13.25 - Oczywiście, lecz niemiarygodnie”. 14.20 - Moja rodzina: ślub cywilny. 15.00 - Kreskówki. 15.50 - W świecie zwierząt. 16.30 - Koniec Wiosny Praskiej. 17.15 - Show dzentelmenów. 17.55 - S. „Ośmiornica”. 19.00 - Film „Te ciekawe zwierzęta”. 19.45 - Dobranoc, dzieci. 20.00 - Czas. 21.50 - Film fab. „Syn za ojca”. 22.30 - Jesteśmy pierwsi. 22.50 - Film fab. „Odyseja kosmiczna: 2001”.

ROSYJSKA TV

6.00 - Ekspres poranny. 6.55 - S. „Fram - niedźwiedź polarny”. 7.50 - Telego. 8.20 - W parlamencie. 8.45 - Światowy festiwal fajerków. 9.00 - Witaj, kraju. 9.45 - Ruch w odwrotnym kierunku. 10.00 - Wiadomości. 10.25 - Program sportowy. 11.10 - Dla rolników. 11.35 - Nowa Rosja. 11.50 - Federacja. 12.20 - Nowe „Pięte koło”. 12.45 - Na drogach Rosji. 13.00, 19.00 - Wiadomości. 13.20 - Teleshop. 13.50 - Wasz partner. 14.05 - Księgarnia. 14.30 - Wszyscy mówią. 14.55 - Panorama Rosji. 15.00 - Film dok.

nie Sportlotto. 9.00, 14.00, 23.20 - Wiadomości. 9.10 - Notatki. 9.30 - Dopóki wszyscy w domu. 10.10 - Gwiazda poranna. 11.00 - Dla żołnierzy. 11.30 - Graj, harmonio. 12.00 - Godzina dla wsi. 12.30 - S. „Podwodna odryseja ekipy Cousteau”. 13.20 - Panorama śmiechu. 14.20 - Klub podróżników. 15.05 - Przegląd piłkarski. 15.35 - S. „Tom i Jerry”. 16.35 - Koło historii. 17.35 - ORT i gwiazdy estrady przeciwko wideopiratom. 18.15 - Komedia „Wielki wyścig”. 19.50 - Afisz filmowy. 20.00 - Czas. 20.40 - Film fab. „Wielki wyścig” (2). 21.45 - Jubileusz na Taganie. 23.30 - Zaproszenie muzyczne. 24.00 - Detektyw „Według danych śledztwa kryminalnego”.

ROSYJSKA TV

6.00 - Ekspres poranny. 6.55 - S. „Fram - niedźwiedź polarny”. 7.50 - Film anim. 8.00 - Film dok. 8.30 - Przysięga. 9.00 - Witaj, kraju. 9.45 - Komputer. 10.00 - Wiadomości. 10.25 - Rosyjskie lotto. 11.05 - Puls. 11.30 - Nowa Rosja. 11.45 - Ludzie, pieniądze, życie. 12.10 - Podwójny portret. 12.40 - Wideofilm. 13.00 - Wiadomości. 13.20 - Film fab. „Tańczące zjawy”. 15.15 - Shou Dowganiego. 15.45 - Dialogi o zwierzętach. 16.00 - Panorama Moskwy. 16.05 - Cudowny świat W. Disneya. 17.00 - Poważna gra. 17.20 - Nieznana planeta. 17.55 - Anaghlage i Co. 19.00 - Zwierciadło. 20.10 - Ścisłe tajne.

15.25 - Bezkręna podróz. 15.55 - Piłka nożna. 17.55 - Stare mieszkanie. Rok 1956. 19.35 - Reporter. 20.00 - S. „Kobieta w białej”. 21.15 - Miasteczko. 21.50 - Film fab. „Barton Fink”. 23.55 - Miłość od pierwszego wejrzenia. 0.30 - Cichy dom. 1.00 - Żywa kolekcja.

TV POLONIA

8.00 - Folkowe nuty. 8.20 - Hity satelity. 9.10 - Zakrośnienie - program krajowy. 9.30 - Wiadomości. 9.45 - „Ala i As” - program dla najmłodszych. 10.00 - Lekcja języka polskiego dla dzieci. 10.10 - Szafki - program dla dzieci. 10.40 - Program dnia i Prognoza pogody. 10.45 - Zwierzołub - program poradnikowy. 11.00 - Brawo! Bis! 14.00 - Wiadomości. 14.10 - Studio parlamentarne. 14.30 - Magazyn polonijny. 15.00 - Program rozrywkowy. 15.30 - „Arabela” - czechosłowacki serial dla młodych widzów (1980). 16.00 - „Widęć” - serial anim. dla dzieci. 16.35 - Szansa na sukces. 17.30 - Mówi się... 17.50 - Teledyski na życzenie. 18.00 - Teleexpress. 18.20 - Sport z satelity. 19.30 - „Noc i dzień” - serial polskiej. 20.35 - Dobranoc! ca. 21.00 - Wiadomości. 21.30 - „Kochankowie mojej mamy” - polski film obyczajowy (1986). 23.25 - Program na niedzielę. 23.30 - Panorama. 24.00 - „Biała

droga” - koncert. 1.00 - Profesjonalności. 1.50 - Sport z satelity. 3.00 - Wiadomości. 3.30 - Szansa na sukces. 4.30 - „Kochankowie mojej mamy” - polski film obyczajowy. 6.30 - Pancrema. 7.05 - „Biała droga” - koncert.

RTL-7

8.00 - RTL-7 zaprasza. 8.35 - Siódemka dzieciakom - serial anim. 10.05 - „Sunset Beach” - serial obycz. 10.45 - „Beach Patrol” - serial dok. USA. 11.30 - „The Far Pavillions” - melodramat W. Brytania. 12.25 - „Fudge” - serial komed. 12.45 - „Bolek i Lolek zapraszają” - serial anim. 14.00 - „World of Audubon: Backlash in the Wild” - film dok. (W. Brytania). 14.45 - „Walker” - film przygod. USA (1988). 16.20 - „Sliders” - serial dla młodzieży. 17.05 - 7 minut - wydarzenia dnia. 17.15 - „Capital” - franc. serial dok. 18.15 - „Świat pana trenera” - serial komed. 19.00 - „Czynnik PSI” - serial SF. 19.45 - Prognoza pogody. 19.50 - 7 minut - wydarzenia dnia. 20.00 - „Beach Patrol” - serial dok. USA. 20.50 - Prognoza pogody. 20.55 - „Siódme niebo” - serial film. 21.40 - „Kameleon” - serial SF. 22.25 - 7 minut - wydarzenia dnia. 22.35 - „Crime Story” - serial krym. 23.20 - „Dokonałe alibi” - film krym. USA (1994). 1.00 - „Strefa zagrożenia” - serial SF.

Panorama. 24.00 - Sport z satelity. 0.45 - „Team i Tym” - program rozrywkowy. 2.05 - Gol - magazyn piłkarski. 3.00 - Wiadomości. 3.20 - Teledyski na życzenie. 3.30 - „Podwieczorek przy mikrofonie”. 4.30 - „Milion za Laure” - film fab. prod. polskiej. 5.55 - Program rozrywkowy. 6.30 - Panorama. 7.00 - „Team i Tym” - program rozrywkowy.

RTL-7

8.00 - „Bolek i Lolek zapraszają” - serial anim. 9.05 - Siedem pokus. 10.10 - „World of Audubon: Backlash in the Wild” - film dok. W. Brytania. 10.55 - „Kameleon” - serial SF. 11.45 - „Sliders” - serial dla młodzieży. 12.30 - „Świat pana trenera” - serial komed. 13.15 - „Capital” - franc. serial dok. 14.15 - „Detektywi” - serial komed. 14.45 - „Amerykańska opowieść” - film anim. USA (1986). 16.05 - „Wszystko się kręci” - serial dla młodzieży. 16.30 - „Detektywi z wyższych sfer” - serial sensac. 17.20 - 7 minut - wydarzenia dnia. 17.30 - „Siódme niebo” - serial film. 18.15 - „Crime Story” - serial krym. 19.00 - „Strefa zagrożenia” - serial SF. 19.45 - Prognoza pogody. 19.50 - 7 minut - wydarzenia dnia. 20.00 - Ulubiona Carrotka - program rozrywkowy. 20.50 - Prognoza pogody. 20.55 - „Ognisty podmuch” - film sensac. USA (1991). 23.10 - Siedem pokus. 24.00 - „Masada” - film historyczny USA (1980).

Amatorzy piwa upodobali „GAMBRINUS”

„Gambrinus” jest pierwszym piwem litewskim, produkowanym na licencji.

W sprzedaży zjawilo się dopiero półtora miesiąca temu, nie było reklamowane, a jego producent - kowieński „Ragutis” S.A. ledwo nadąza za spokojaniem zamówień handlowców. Już od pierwszych dni miłośnicy piwa doskonale ocenili doskonałą jakość tego trunku, jego swoisty smak, subtelny aromat, bursztynowy kolor.

Piwo cieszy się od dawna. Powszechnie wiadomo, że w swojej ojczyźnie (i nie tylko w Czechach) „Gambrinus” jest piwem najpopularniejszym.

Na tegorocznej wystawie w Brnie spośród 60 gatunków piwa „Gambrinus” uznano za najlepszy.

Ten wspaniały napój produkowany jest w stolicy piwa Pilźnie (Zachodnie Czechy). Mieści się tu największa na świecie korporacja piwa „Pilsner Urquell” (w tłumaczeniu z jezyka niemieckiego - „Pilzeńskie źródło”), która swą działalność zapoczątkowała w roku 1295, gdy król Wacław II 260 mieszczanom udzielił przywileju do produkowania piwa.

Pilzeńskie piwo zasłynęło w świecie po roku 1842, gdy zbudowano nowy browar i producenti piwa zapewnili doskonałą jakość swego wyrobu. Wkrótce jasne i niezbyt mocne „Pilsner Urquell” wyróżniło zostało na międzynarodowych wystawach i targach w Hamburgu (1863), Wiedniu, Brukseli, Dreźnie (1873), Amsterdamie (1895), Paryżu (1910).

Technologia produkcji piwa pil-

zeńskiego rozpowszechniła się szeroko. Tak zwana „metoda pilzeńska” na świecie obecnie produkuje się 60 procent piwa, a 30 procent sygnuje się znakiem „Pils”, „Pilsner” bądź „Pilsener”, co ma świadczyć o najwyższej jakości piwa.

W roku 1996 korporacja „Pilsner Urquell” sprzedała 4,046 mln dekalitrow piwa i otrzymała spory zysk. Do korporacji „Pilsner Urquell” należą przedsiębiorstwa nie tylko czeskie, ale i filie w Niemczech, Słowacji, USA, Wielkiej Brytanii.

W tym roku znana firma czeska nabyła 51 procent akcji litewskiej spółki akcyjnej „Ragutis”. Na rekonstrukcję przedsiębiorstwa przeznaczyla ona ponad 10 mln litów.

Obecnie „Ragutis” produkuje 11 procent piwa litewskiego. W ciągu pierwszego półroczu kowieński piwowarzy o 30 procent zwiększyli ilość sprzedawanej produkcji.

I oto całkiem niedawno rozpoczęli produkcję jeszcze doskonalszego piwa - „Gambrinus”.

O jakości piwa nieustannie się troszczy czeski specjalista Jaroslav Malkovski, czego dowodem jest jego podpis na etykietce. Nalepka na drugiej stronie butelki informuje o jakości piwa „Gambrinus”, jego składzie, pochodzeniu nazwy.

Chećcie bliżej poznać „Gambrinus”? Kupujcie, czytajcie i pijcie na zdrowie! „Gambrinus” - to naprawdę wspaniale i smaczne piwo!

Halimas SITDYKOVAS
(Zam. 1144)

Krytyczne dni i godziny w październiku

- 9, czwartek (19.00-20.00)
- 14, wtorek (5.00-7.00)
- 16, czwartek (7.00-9.00)
- 18, sobota (18.00-19.00)
- 21, wtorek (14.00-15.00)
- 27, poniedziałek (16.00-18.00)
- 31, piątek (17.00-18.00)

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 4 października zachmurzenie zmienne, nieduży deszcz. Wiatr północno-zachodni, zachodni, 5-10 m/sek. Temperatura 8-13 stopni.

W ciągu następných dwóch dni lokalne opady deszczu, temperatura w nocy 3-8, lokalnie przymrozki do -2, w dzień 9-14 stopni.

KALENDARIUM

x **Sobota (4.X)** jest 277 dniem 1997 r. Do końca roku pozostało 88 dni.

x Znak Zodiaku - Waga, x Imieniny: Edwina, Franciszka, Manfreda, Rozalii.

x Wschód Słońca - 7.27, zachód - 18.48.

Długość dnia 11 godz. 21 min. x Księżyc. Nów - od 1 października.

x **Niedziela (5.X)** jest 278 dniem 1997 r. Do końca roku pozostało 87 dni.

x Znak Zodiaku - Waga, x Imieniny: Apolinarego, Flory, Jęgora, Placyda, Rajmonda, x Wschód Słońca - 7.28, zachód - 18.45.

Długość dnia 11 godz. 17 min. x Księżyc. Nów - od 1 października.

x **Poniedziałek (6.X)** jest 279 dniem 1997 r. Do końca roku pozostało 86 dni.

x Znak Zodiaku - Waga, x Imieniny: Artura, Brunona, Emila, Frydryka, x Wschód Słońca - 7.30, zachód - 18.43.

Długość dnia 11 godz. 13 min. x Księżyc. Nów - od 1 października.

EKRANY

SKALVIJA - I sala - Retrospektywa filmów Krzysztofa Kiesłowskiego: „Namiętność i uroda”: o 11.30, 13.45, 16, 18.15, 20.30. II sala - „Angielski pacjent” o 11.45, 14.30, 17.15, 20.00.

VILNIUS - „Wesele mego najlepszego przyjaciela” - 4-5.X o 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.30.

HELIOS - I sala - „Siedmiu” - o 12.20, 14.40, 17, 19.20. II sala - „Mężczyźni w czerni” o 12.30, 14.20, 16.10, 18, 19.50.

WIDEOSALA - „Brylantowa ręka” - o 17.40, 19.25.

PERGALE - „Boom-2” - o 13.15, 17, 19.

WIDEOSALA OZO - „Błaganie” - 4.X o 16, „Drzewo pragnień” - 4.X o 18, „Skrucha” - 5.X o 18.

POMNIKI

- * Dużo gotowych wzorów
- * Zamówienia według katalogów
- * Komputerowe projektowanie
- * Przystępne ceny, zniżki.

Przyjmowanie zamówień: tel. 462076
Wystawa-sprzedaz: Svirigalios 30, tel. 261127.
Amznanis aksio (Zam. 22)

Polska lista przebojów
„Chcemy być sobą”

Notowanie 120 z dnia 02.10.1997 r.
1 (2) Budka Suflera „Takie tango”

2 (4) Natalia Kukulska
„Im więcej ciebie, tym mniej”

3 (1) Patrycja Kosciarkiewicz
„Radosny”

4 (3) Polygram-All Stars
„Moja i twoja nadzieja”

5 (7) T. Love „Chłopaki nie plażą”

6 (5) Los Vatikanceros „Tyle słońca w całym mieście”

7 (6) Perfect „Idźcie do domu”

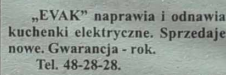
8 (N) Dżem „Alex”

9 (N) Edyta Bartosiewicz
„Boogie czyli zemsta słodka jest”

10 (8) Big Day “W dzień gorącego lata”

Poczekalnia:
1. Elektryczne Gitary „Killer”
2. Bukartyk „Albo Albo...”

Głosowacze listowoc:
Polska Lista Przebojów
Radio „Znad Wili”
ul. Laisvės 60
2056 Wilno

„EVAK” naprawia i odnawia kuchnie elektryczne. Sprzedaje nowe. Gwarancja - rok.
Tel. 48-28-28.

(Zam. 498)
Naprawiamy lodówki. Obsługa w Wilnie, rejonach podmiejskich i na działkach sadowych. Udzielamy gwarancji.
Vilnius, Zalgirio 108, tel. 72-15-40, 72-15-46.

(Zam. 72)
Kupie akcje S.A. „Lietuvas energija”, „Lietuvas dujos” i „Skaitiks”.

Rozliczę się od razu.
Vilnius, tel. 73-30-40.

(Zam. 1135)
Sprzedam 1-pokojowe mieszkanie w Poszylajciach.
Tel. 47-27-43 od godz. 17.00.

(Zam. 1009-D)
Kupię stare medale, popiersia i portrety związane z A. Mickiewiczem.
Tel. 77-70-93.

(Zam. 1015-D)
Projektujemy, konsultujemy, instalujemy, sprzedajemy:
Kable, sprzęt oświetleniowy, oprawy oświetleniowe dla sklepów, biur, pomieszczeń mieszkalnych i produkcyjnych, dla oświetlania ulic, placów i parków, oprawy oświetleniowe na zawieszane sufity z lampami grzejnymi, halogenowymi oraz żarzeniowymi.

Sprzedam olejowy kaloryfer elektryczny.
Tel. 41-46-67.

(Zam. 1013-D)

apšvietimo technika

Projektujemy, konsultujemy, instalujemy, sprzedajemy:
Kable, sprzęt oświetleniowy, oprawy oświetleniowe dla sklepów, biur, pomieszczeń mieszkalnych i produkcyjnych, dla oświetlania ulic, placów i parków, oprawy oświetleniowe na zawieszane sufity z lampami grzejnymi, halogenowymi oraz żarzeniowymi.

Oferujemy lampy: grzejące, halogenowe, metalohalogenowe, rtięciowe i żarzeniowe o różnych kształtach, kolorach i odcieniach.

Ponad 2500 rodzajów towarów!

Są zniżki!

Nasze adresy:
Uosio 8, Kaunas, tel./fax 73-07-89, tel. 73-16-14
Žirnu 68, Vilnius, tel. 77-19-65

(Zam. 1109)